

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

Förslag till föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund.....	4
2.1. Nytt regelverk	4
2.2. Behovet av en översyn i allmänhet	5
2.3. Regeringsuppdrag om ett nytt avgiftssystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar.....	6
3. Andra pågående föreskriftsarbeten	7
3.1. Kontroll av livsmedel som importeras från tredje land.....	7
3.2. Kontroll av livsmedel som exporteras till tredje land	7
3.3. Riskklassning av livsmedelanläggningar	7
3.4. Planering av besiktning före och efter slakt.....	8
3.5. Provtagningsprogrammen	8
3.6. Annan pågående avgiftsöversyn	8
4. En ny kontrollförfordning	8
4.1. Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.....	8
4.2. Avgifter.....	9
4.3. Vad artikel 81 innebär för kostnadsmassan	12
4.4. Efterhandsdebitering	14
5. Avgifter för kontroll vid slakterier och vilthanteringsanläggningar	14
5.1. Tre olika avgiftsmodeller föreslås.....	14
5.2. Livsmedelsverkets kostnadsmassa för kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar.....	15
5.3. Taxor och debitering	17
5.4. Ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal	17
5.5. Normalarbetstid och övertid.....	19
5.6. Avgift för kontroller vid anläggningar med ständig närvaro	21
5.7. Avgift för kontroller vid anläggningar utan ständig närvaro	22

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

6.	Stöd till slakterier och vilthanteringsanläggningar	26
6.1.	Inledning	26
6.2.	Statsstöd	27
6.3.	Kostnader för att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar.....	28
6.4.	Stöd i enlighet med förordning (EU) 2017/625	28
7.	Avgifter för kontroll vid övriga livsmedelsanläggningar.....	31
7.1.	Inledning	31
7.2.	Timtaxa	31
7.3.	Alternativa lösningar.....	32
8.	Exportkontroll.....	32
9.	Avgifter för godkännande och registrering av anläggningar	33
9.1.	Inledning	33
9.2.	Avgift för registrering av anläggning.....	33
9.3.	Godkännandeavgift	33
9.4.	Alternativa lösningar.....	35
9.5.	Stöd för godkännande av slakterier och vilthanteringsanläggningar med liten produktion.....	36
10.	Övergångsbestämmelser	36
11.	Budgetunderlag för 2022-2024.....	36
12.	Beslut om avgifter och debitering.....	37
13.	Effekterna om någon reglering inte kommer till stånd	38
14.	Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på .	38
15.	Kostnadsrämsiga konsekvenser av regleringen	39
16.	Överensstämmelser med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.	39
17.	Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser..	39
18.	Vilka berörs av regleringen?	40
19.	Tidsåtgång, administrativa kostnader och annan påverkan för företagen.....	41
20.	Särskild hänsyn till små företag och påverkan på konkurrensförhållandena	41
21.	Effekter för kommuner eller regioner	42
22.	Miljö och jämställdhet	42
23.	Uppföljning och utvärdering av föreskrifterna	42
23.1.	Annan offentlig verksamhet som inte är kopplad till kontrollen	42
23.2.	Slakterier och vilthanteringsanläggningar.....	43
23.3.	Övriga anläggningar.....	43
	Talesperson vid Livsmedelsverket.....	43

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

1. Sammanfattning

Livsmedelsverket har med anledning av ny lagstiftning både inom EU och nationellt tagit fram ett förslag till nya föreskrifter om avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Föreskriftsförslaget innefattar resultatet av det regeringsuppdrag som Livsmedelsverket erhållit om framtagande av ett nytt avgiftssystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Förslaget innehåller även nya avgifter för övriga livsmedelsanläggningar och för godkännande och registrering av anläggningar. Vissa befintliga avgifter har flyttats över till de nya föreskrifterna utan översyn. Detta kommer istället att delvis ske senare under året. De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Den nya EU-lagstiftningen använder två begrepp, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, för att beskriva den kontroll som utförs. Avgiftsmässigt finns en skillnad mellan obligatoriska avgifter, för vilka medlemsstaterna ska ta avgifter för offentlig kontroll, och andra avgifter, för vilka medlemsstaterna får ta ut avgifter. Detta påverkar utformningen av avgiftssystemet. För obligatoriska avgifter gäller att de endast får innefatta kostnader som härrör ur kontrollen. För de andra avgifterna gäller däremot fortsatt principen om full kostnadstäckning. Livsmedelsverket har utifrån den nya lagstiftningen analyserat vad som får ingå i den kostnadsmassa för vilka kontrollens avgifter beräknas.

Riksdagen har beslutat det inte längre ska vara möjligt att ta betalt i förväg för planerad kontroll under året. Alla anläggningar ska därför debiteras efter utförd kontroll, s. k. efterhandsdebitering.

För kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar, vilka har s. k. obligatoriska avgifter, kommer avgifter att tas ut huvudsakligen utifrån tre olika avgiftsmodeller. Kontroll vid export, nödslakt och s. k. gårdsslakt har egna avgifter. All offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med sådan kontroll på anläggningarna kommer, med undantag för nyss nämnda kontroller, således ha samma typ av avgift inom respektive modell.

Slakterier med ständig närvaro under slakten av Livsmedelsverkets personal kommer att ha antingen avgiftsmodell A eller B vilka innefattar timtaxor för officiell veterinär och officiell assistent. De slakterier som har en slaktvolym om 1 000 ton eller därutöver kommer att få avgiftsmodell A vilket innebär en timtaxa baserad på kostnaderna för bemanning. För slakterier som har en slaktvolym under 1 000 ton kommer timtaxan att inkludera kostnader för bemanning och resekostnader eftersom Livsmedelsverkets personal reser till dessa anläggningar.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Slakterier utan ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal kommer att ha avgiftsmodell C. Detta innebär att de kommer att få betala en inställelseavgift, som innefattar resekostnader, för varje besök som görs vid anläggningen och därutöver en timtaxa.

Livsmedelsverket kommer fortsatt att ha ett stödsystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Detta system kommer inte att vara reglerat i föreskrifterna utan Livsmedelsverket kommer istället att fatta beslut om ingående stödbelopp inför varje kalenderår. Villkoren regleras i Livsmedelsverkets regleringsbrev. Stöd kommer efter ansökan att kunna ges till anläggningar med liten produktion, dvs. en slaktvolym under 5 000 ton per år, och utifrån s. k. följsamhetskriterier, dvs. med beaktande av i vilken utsträckning företagen har följt relevanta bestämmelser. Stöd kommer även fortsatt ges för att täcka kostnader för att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar.

Även övriga livsmedelsanläggningar kommer att ha avgifter baserade på en timtaxa och den kontroll som utförts. På grund av att vissa anläggningar har obligatoriska avgifter kommer det att finnas två olika timtaxor beroende på typ av anläggning.

Livsmedelsverket kommer under våren att göra en översyn av exportkontrollen. En justering av avgifterna för dessa kommer därför att remitteras först senare under året.

I och med övergången till efterhandsdebitering måste även avgiftssystemet för ansökan om godkännande och registrering av anläggningar förändras. Livsmedelsverket föreslår att avgiften för ansökan om godkännande av samtliga typer av anläggningar omfatta en grundavgift och en timdebitering för tid därutöver. För ansökan om registrering av en anläggning kvarstår en fast avgift som, liksom grundavgiften för ansökan om godkännande, ska betalas vid ansökningstillfället.

Stöd kommer fortsatt att ges till företag som ansöker om godkännande av mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Stödet kommer dock att begränsas i storlek.

Livsmedelsverket föreslår slutligen att samtliga avgifter i fortsättningen ska justeras med ett treårigt intervall. För de fall att omständigheterna så kräver kommer dock justeringar att ske med kortare intervall.

2. Bakgrund

2.1. Nytt regelverk

I mars 2017 antog EU den s. k. nya kontrollförordningen, förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd,

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

växtskydd och växtskyddsmedel¹. Förordningen innehåller t.ex. bestämmelser om finansieringen av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Förordningen tillämpas sedan den 14 december 2019.

I och med antagandet av förordning (EU) 2017/625 behövde även en översyn av de nationella författningarna i Sverige genomföras. Inför att kontrollförordningen började tillämpas den 14 december 2019 gjorde regeringen således de nödvändiga justeringarna på förordningsnivå som inte i sig först krävde ändringar på lagnivå.

Riksdagen beslutade sedan i slutet av februari i år om ändringar i exempelvis livsmedelslagen (2006:804) och lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter. Regeringen har därefter beslutat om följdändringar på förordningsnivå i exempelvis förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från tredjeland, livsmedelsförordningen (2006:813), förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter, djurskyddsförordningen (2019:66) och förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Författningsändringarna träder huvudsakligen i kraft den 1 april 2021.

2.2. Behovet av en översyn i allmänhet

Livsmedelsverket beslutade 2006 med anledning av införandet av den nu upphävda kontrollförordningen, förordning (EG) nr 882/2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd, om nya föreskrifter om avgifter, Livsmedelsverkets föreskrifter (2006:21) om avgifter för offentlig kontroll, prövning och registrering. Dessa föreskrifter har sedan dess ändrats 17 gånger utan att något omtryck har gjorts. Detta har medfört att föreskrifterna blivit otydliga och svåröverskådliga. Med tanke på den översyn av de nationella författningarna som nu skett med anledning av den nya förordningen (EU) 2017/625 anser Livsmedelsverket att det även är nödvändigt att helt se över föreskrifterna i fråga. Livsmedelsverket har därför för avsikt att upphäva nuvarande föreskrifter LIVSFS 2006:21 och i stället besluta om nya föreskrifter om avgifter som ska gälla från den 1 januari 2022.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll).

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

2.3. Regeringsuppdrag om ett nytt avgiftssystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar

Livsmedelsverket fick i december 2019 i uppdrag av regeringen att utreda och genomföra ett nytt avgiftssystem för kontrollen på slakterier och vilthanteringsanläggningar.² Ett avgiftssystem förenligt med den nya kontrollförordningen skulle finnas på plats från den 1 januari 2020. Övriga delar av det nya avgiftssystemet ska, efter förlängning av uppdraget³, vara genomförda senast den 1 januari 2022.

Ett nytt, tillfälligt, avgiftssystem finns därmed på plats sedan 1 januari 2020. Systemet gör skillnad på anläggningar med och anläggningar utan ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal. Systemet bygger vidare på att slakterier och vilthanteringsanläggningar vid beräkning av kostnadsmassan särskiljs från övriga livsmedelsanläggningar. Respektive anläggningstyp bär sina egna kostnader. Förutom nya timtaxor infördes också ett nytt stödsystem för minskning av avgifterna.

Av regeringsuppdraget framgår att avgiftssystemet ska bidra till konkurrenskraftiga villkor för den svenska livsmedelssektorn, underlätta för småskalig slakt och ge incitament för en effektiv slakt och kontroll. Det nya avgiftssystemet ska vara lätt att förstå och använda samt vara förutsägbart vad gäller företagets kostnader för kontrollen. Inom avgiftssystemet ska det vara möjligt att minska beloppet för vissa aktörer enligt artikel 79.3 i den nya kontrollförordningen. Avgiftssystemet ska även i övrigt vara förenligt med de principer och krav som ställs i den nya kontrollförordningen.

Livsmedelsverket anser att syftet med regeringsuppdraget är att utarbeta och införa ett långsiktigt hållbart avgiftssystem för den offentliga kontrollen på slakterier och vilthanteringsanläggningar. Målet för Livsmedelsverket är ett avgiftssystem som:

- är tydligt, transparent och förutsägbart,
- skapar incitament för effektivisering hos företag och myndighet,
- ger en minskad administration för Livsmedelsverket och därmed en ökad intern effektivitet,
- är tillräckligt rättvist utan att bli för komplext,
- uppfyller de lagkrav som finns, samt
- är rättssäkert.

Avgiftssystemet ska innehålla en möjlighet för småskalig slakt och företag med en god regelefterlevnad att kunna få en minskad avgift. Regeringen har därvid hänvisat till de medel som Livsmedelsverket tillförs i budgeten för nedsättning av kostnader i samband med slakt för åren 2020 till 2022 (107 miljoner kr per år). Detta innebär att det inom ramen för regeringsuppdraget inte är möjligt att föreslå fasta avgifter i enlighet med

² Regeringsbeslut 2019-12-05, N2019/03097/DL, N2017/00614/DL och N2017/06081/DL (Livsmedelsverkets dnr 2019/04187).

³ Regeringsbeslut 2020-10-08, N2020/00942 och N2020/00958.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

bestämmelserna i förordning (EU) 2017/625. Möjligheterna till minskning av avgifterna begränsas även till de möjligheter som kontrollförordningen och övriga statsstödsförordningar medger.

Enligt regeringsuppdraget ska Livsmedelsverket samarbeta med branschen. Det har därför funnits en extern referensgrupp som fått möjlighet att lämna synpunkter under projektets gång. Efter sommaren 2020 valde representanter för anläggningar med en slaktvolym över 5 000 ton att inte längre delta i referensgruppen. Den externa referensgruppen har således därefter endast bestått av representanter för anläggningar med en slaktvolym under 5 000 ton.

3. Andra pågående föreskriftsarbeten

3.1. Kontroll av livsmedel som importeras från tredje land

Livsmedelsverket är behörig myndighet att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontrollen avseende livsmedel som enligt artikel 47 i förordning (EU) 2017/625 ska kontrolleras vid en gränskontrollstation. I artiklarna 81 och 82 i förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om hur avgifter för offentlig kontroll av sådan import av livsmedel ska beräknas. Av förordning (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från tredjeland framgår vidare att artiklarna 81 och 82 även ska tillämpas vid beräkningen av avgifter för annan offentlig verksamhet som hänger samman med sådan kontroll.

Livsmedelsverket har påbörjat en översyn av gränskontrollens avgifter och förslag om justeringar av dessa avgifter kommer att remitteras efter sommaren 2021. De ändringarna som där kommer föreslås är planerade att börja gälla från den 1 januari 2022.

3.2. Kontroll av livsmedel som exporteras till tredje land

Livsmedelsverket kommer under våren att se över kontrollen av livsmedel som exporteras till tredje land. Samtidigt kommer det att ske en översyn av avgifterna för denna kontroll. Ett förslag om justeringar av dessa avgifter kommer att remitteras efter sommaren 2021. De ändringar som där kommer att föreslås är planerade att gälla från den 1 januari 2022.

3.3. Riskklassning av livsmedelanläggningar

Livsmedelsverket arbetar med att ta fram en ny riskklassningsmodell som ska gälla för de livsmedelsanläggningar som inte är slakterier och vilthanteringsanläggningar. Denna nya riskklassningsmodell ska gälla från 2024 och omfattar både Livsmedelsverkets kontroll och den kommunala kontrollen. Även för slakterier och vilthanteringsanläggningar ser Livsmedelsverket över kontrolltiden avseende riskklassad verksamhet. Resultatet av den översynen kommer att tillämpas från den 1 januari 2022.

I och med det nya avgiftssystemet införs så kommer riskklassningen att övergå till att ske fristående från den prövning som sker i samband med att anläggningar godkänns.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

3.4. Planering av besiktning före och efter slakt

Det nya avgiftssystemet med tillhörande stödsystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar kommer att kräva ändring av Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2019:4) om planering av besiktning före och efter slakt. En av dessa ändringar remitteras nu medan övriga förslag till sådana ändringar kommer att remitteras senare i år.

3.5. Provtagningsprogrammen

Livsmedelsverket arbetar för tillfället med en översyn av de s. k. provtagningsprogrammen, både vad gäller den kontroll som utförs och finansieringsmöjligheterna. Det är således fortfarande oklart när Livsmedelsverkets avgiftsföreskrifter i den delen kommer att ändras.

Observera att en viss del av kostnaderna för provtagningsprogrammen innefattas i de avgifter som tas ut för offentlig kontroll vid slakt. I denna remiss förutsätts att detta kommer att fortsätta.

3.6. Annan pågående avgiftsöversyn

I Livsmedelsverkets befintliga avgiftsföreskrifter, LIVSFS 2006:21, finns en bilaga med vissa avgifter avseende t.ex. ansökningar och dispenser. Det är avgifter för ärenden där Livsmedelsverket gör en prövning. För att förenkla föreskrifterna kommer denna typ av avgifter att finnas i ett särskilt kapitel.

I den författningskommentar som är bilagerad redogörs för vad dessa avgifter avser. En översyn av dessa avgifter planeras och förslag på eventuella ändringar kommer att remitteras efter sommaren 2021.

Livsmedelsverket har även tidigare i år remitterat ett förslag om avgifter för dels samråd om fastställande av status som nytt livsmedel, dels ansökan om skyddade beteckningar. Livsmedelsverket har ännu inte fattat beslut om dessa föreskriftsändringar men föreskrifterna är planerade att börja gälla från den 1 maj 2021. I nuvarande förslag till nya föreskrifter finns därför dessa avgifter med.

4. En ny kontrollförfordning

4.1. Offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet

Kontrollförfordningen använder två begrepp, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet, för att beskriva den kontroll som utförs. Den offentliga kontrollen avser den verksamhet som utförs av behöriga myndigheter för att verifiera att aktörerna efterlever förordningen och de bestämmelser som avses i artikel 1.2 samt att djur eller varor uppfyller kraven enligt dessa bestämmelser, inbegripet inför utfärdandet av officiella intyg eller officiella attesteringar.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Med annan offentlig verksamhet avses enligt artikel 2.2 annan verksamhet än offentlig kontroll som utförs av de behöriga myndigheterna, eller av de organ med delegerade uppgifter eller de fysiska personer till vilka viss annan offentlig verksamhet har delegerats, däribland verksamhet för att kontrollera om det förekommer djursjukdomar eller växtskadegörare, förebygga eller begränsa spridningen av sådana djursjukdomar eller växtskadegörare, utrota dessa djursjukdomar eller växtskadegörare, bevilja tillstånd eller godkännanden och utfärda officiella intyg eller officiella attesteringar. Som exempel från Livsmedelsverkets verksamhet kan nämnas beslutsfattande, registrering av anläggningar och provningar.

I 2 § livsmedelslagen (2006:804) utvidgas begreppet offentlig kontroll till att omfatta även kontroll i övrigt av att lagen och föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen följs. Begreppet annan offentlig verksamhet utvidgas på motsvarande sätt.

4.2. Avgifter

4.2.1. Inledning

Av artikel 78 i förordning (EU) 2017/625 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla den personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Avgiftsreglerna delas upp i obligatoriska avgifter enligt artikel 79, för vilka medlemsstaterna ska ta ut avgifter för offentlig kontroll, och andra avgifter enligt artikel 80, för vilka medlemsstaterna får ta ut avgifter.

4.2.2. Obligatoriska avgifter enligt kontrollförordningen

De obligatoriska avgifterna omfattar dels den offentliga kontroll som sker vid gränskontrollstationer, dels den offentliga kontroll som utförs i samband med den verksamhet som avses i kapitel II i bilaga IV till kontrollförordningen, dvs. offentlig kontroll i slakterier, i styckningsanläggningar, i bearbetningsanläggningar avseende vilt, av mjölkproduktion och av produktion och utsläppande på marknaden av fiskeri- och vattenbruksprodukter. De obligatoriska avgifterna omfattar inte annan offentlig verksamhet.

De obligatoriska avgifterna ska tas ut antingen motsvarande kostnaden beräknad enligt artikel 82.1 eller med de belopp som anges i kapitel II i bilaga IV avseende verksamheterna. För svensk del är det inte aktuellt att använda de fasta belopp som anges i bilagan, se även kapitel 2.3 ovan.

Beräkning av de obligatoriska avgifterna ska enligt artikel 82.1 ske genom någon av de två beräkningsmetoder som nämns i artikeln eller som en kombination av dessa:

- a) Som ett schablonbelopp på grundval av de behöriga myndigheternas totala kostnader för offentlig kontroll under en bestämd tid, som tas ut av alla aktörer

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

oavsett om de verkligen varit föremål för offentlig kontroll under referensperioden eller inte; vid fastställandet av avgiftsnivån för olika sektorer, verksamheter och kategorier av aktörer ska de behöriga myndigheterna ta hänsyn till hur den berörda verksamhetens typ och storlek och de relevanta riskfaktorerna påverkar fördelningen av de totala kostnaderna för dessa offentliga kontroller.

b) På grundval av beräkningen av de verkliga kostnaderna för varje enskild offentlig kontroll, tillämpat på de aktörer som varit föremål för sådan offentlig kontroll.

Livsmedelsverket tillämpar en kombination av metoderna vid beräkningen av avgifterna.

Vid beräkningen av avgifter finns också en begränsning i artikel 82.2 till att resekostnader inte får beaktas på ett sätt som missgynnar vissa aktörer på grund av avståndet mellan deras lokaler och den plats där de behöriga myndigheterna är belägna.

Enligt artikel 79.2 c i förordningen ska avgift också tas ut för offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad. Med sådan kontroll avses kontroll som

- i) har blivit nödvändig efter det att bristande efterlevnad hos samma aktör påvisats under en offentlig kontroll som utförts i enlighet med denna förordning, och
- ii) utförs för att bedöma omfattningen och konsekvenserna av denna bristande efterlevnad eller för att verifiera att korrigerande åtgärder har vidtagits.

Av artikel 83 följer att avgifter för sådan offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet som utförs på grundval av ett klagomål ska tas ut av aktören endast om den kontrollen leder till att den bristande efterlevnaden bekräftas.

Av samma artikel framgår också att avgifter som tas ut i enlighet med artiklarna 79 och 80 inte får återbetalas direkt eller indirekt, förutom i de fall de har uttagits felaktigt.

Det finns enligt artikel 79.3 fyra möjligheter att på objektiva och icke-diskriminerande grunder minska beloppet för avgifterna för de verksamheter som har obligatoriska avgifter:

- a) Intressena hos aktörer med liten produktion
- b) Traditionella metoder som används för produktion, bearbetning och distribution
- c) Behoven hos aktörer i regioner med särskilda geografiska begränsningar
- d) Den utsträckning i vilken aktörerna hittills har följt de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2, i enlighet med vad som fastställts genom offentlig kontroll.

Denna möjlighet kommer närmare att beröras i kapitel 6.

Av artikel 81 framgår vilka kostnader som kan beaktas vid fastställande av de obligatoriska avgifterna. Mer om detta följer i kapitel 4.3.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

4.2.3. Avgifter som regleras nationellt

Enligt artikel 80 får medlemsstaterna ta ut andra avgifter eller pålagor för att täcka kostnaderna för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet än de avgifter som avses i artikel 79, om detta inte är förbjudet enligt annan lagstiftning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, har därför på nationell nivå möjlighet att föreskriva om skyldighet att betala avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Bestämmelser om avgifter på livsmedelsområdet finns framför allt i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. I förordningen ges Livsmedelsverket bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter och ytterligare föreskrifter om hur dessa ska beräknas.

På nationell nivå finns den övergripande avgiftsförordningen (1992:191) som reglerar hur stora avgifter en myndighet får ta ut. För det fall regeringen inte har föreskrivit annat, ska enligt 5 § avgifter beräknas så att de helt täcker verksamhetens kostnader (full kostnadstäckning).

Regeringen har dock avseende avgifter på livsmedelsområdet föreskrivit annat när det gäller annan offentlig verksamhet som hänger samman med kontroll som avser de verksamheter som omfattas av artikel 79.1 a och 2. I 17 § förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter anges att det i artiklarna 81 och 82 i förordning (EU) 2017/625 finns bestämmelser om hur avgiften för offentlig kontroll för verksamheter som omfattas av artiklarna 79.1 a och 79.2 i samma förordning ska beräknas. Vidare anges att artiklarna 81 och 82 även ska tillämpas vid beräkningen av avgift för annan offentlig verksamhet som hänger samman med sådan kontroll. Av 17 § förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter framgår att även sådana avgifter ska beräknas enligt artikel 81 och 82 i förordning (EU) 2017/625. Liknande skrivningar finns i förordningen om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredjeland, förordningen om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter och djurskyddsförordningen vilket har betydelse i huvudsak för slakterier och vilthanteringsanläggningar-

4.2.4. Generella regler enligt kontrollförordningen

Av artikel 83 i kontrollförordningen följer att avgifter för sådan offentlig kontroll eller för annan offentlig verksamhet som utförs på grundval av ett klagomål ska tas ut av aktören endast om den kontrollen leder till att den bristande efterlevnaden bekräftas.

Av samma artikel framgår också att avgifter som tas ut i enlighet med artiklarna 79 och 80 inte får återbetalas direkt eller indirekt, förutom i de fall de har uttagits felaktigt.

En viktig del av avgiftsreglerna i förordning (EU) 2017/625 är den regel som finns om öppenhet om avgiftssystemet i artikel 85. Denna artikel innebär att Livsmedelsverket ska säkerställa stor öppenhet kring den metod och vilka uppgifter som använts för att

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

fastställa avgifterna samt kring storleken på avgifterna som tas ut av varje kategori av aktörer och för varje kategori av offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Dessutom ska Livsmedelsverket vara öppet med hur kostnaderna enligt artikel 81 fördelas. Denna information ska alltså offentliggöras, vilket verket gör dels genom denna remiss, dels genom publicering på verkets externa webbplats. Livsmedelsverket ska också samråda med berörda parter om de allmänna metoder som används för att beräkna avgifterna. Även detta sker genom denna remiss men också genom det samarbete som skett med den externa referensgruppen under projektet.

4.3. Vad artikel 81 innebär för kostnadsmassan

För obligatoriska avgifter enligt förordning (EU) 2017/625 ska dessa som ovan nämnts enligt artikel 81 fastställas på grundval av följande kostnader, om dessa härrör från de offentliga kontrollerna i fråga:

- a) Löner till den personal, inklusive stödpersonal och administrativ personal, som medverkar i den offentliga kontrollen samt socialförsäkrings- och pensionsavgifter och försäkringskostnader för personalen.
- b) Kostnader för anläggningar och utrustning, inklusive kostnader för underhåll samt försäkringar och andra därmed förbundna kostnader.
- c) Kostnader för förbrukningsmaterial och verktyg.
- d) Kostnader för tjänster som organ med delegerade uppgifter tar ut av de behöriga myndigheterna för offentliga kontroller som delegerats till dessa organ.
- e) Kostnader för utbildning av den personal som avses i led a, med undantag för den utbildning som krävs för att erhålla den kompetens som krävs för att vara anställd hos de behöriga myndigheterna.
- f) Kostnader för resor och därmed förbundna traktamenten för den personal som avses i led a.
- g) Kostnader för provtagning och för laboratorieanalys, laboratorietestning och laboratediagnostik som officiella laboratorier tar ut för dessa uppgifter.

Uppräkningen i artikelns punkter a-g bör ses som fullständig uppräkningslista av vad som får ingå i avgifterna. Vissa punkter måste dock tolkas. Eftersom det är fråga om avgifter, dvs. något som är betungande för företagen, kan det vara rimligt att vara restriktiv i tolkningen.

En viktig del av artikeln är dock att kostnader, för att kunna beaktas, måste härröra från den offentliga kontrollen i fråga. Detta torde innebära att även om en kostnad skulle kunna innefattas i någon av punkterna, får den inte tas med i kostnadsmassan om den inte härrör från kontrollen. Detta innebär således ett nålsöga som alla kostnader måste passera.

Punkt a

Livsmedelsverket har tolkat denna punkt avseende löner som att kostnader för lönerna till den personal som direkt medverkar i kontrollen, dvs. officiella veterinärer och officiella

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

assistenter ska ingå i kostnadsmassan. Därutöver ska kostnader för chefer inom kontrollen ingå i den mån arbetsuppgifterna är hänförliga till kontrollen. Detsamma gäller administrativ personal, verksjurister, IT-support m. fl. liknande roller.

De arbetsuppgifter som ingår är självklart allt som rör kontrollarbetet inklusive sanktionsärenden, avgiftsarbete, fakturering och bokföring för kontrollen, löneutbetalningar, ledningsstöd, utvecklingsarbete, uppföljning mm. Därutöver ingår arbetsgivaravgifter, pensionsavgifter, omställningsmedel, semesterersättningar, sjukvårdskostnader, föräldrapenning mm. Livsmedelsverket tolkar således kontrollförordningen på så sätt att det är möjligt att ta med allt det som ingår i det traditionella lönekostnadspåslaget (LKP), dvs. sådant som omfattas av lag, förordning eller kollektivavtal och som Livsmedelsverket inte råder över. Allt dock under förutsättning att kostnaderna går att hänföra till kostnaden för de nyss nämnda personerna och arbetsuppgifterna.

Punkt b

Livsmedelsverket har tolkat denna punkt angående anläggningar och utrustning till att omfatta lokalkostnader, fast utrustning och IT-utrustning avseende kontrollen, förvaltning och drift av IT-system och utveckling av IT-system för kontroll. I detta innefattas den avskrivningskostnad som systembyggnaden medför efter att systemet tagits i drift. Det är även möjligt att ta med utveckling i befintliga system som är nödvändig för att upprätthålla funktionaliteten i systemen. Modern och effektiv kontroll kräver idag IT-stöd och kostnader för sådan utveckling måste därför anses härröra från de offentliga kontrollerna i fråga.

Punkt c

I denna punkt ingår såsom direkt framgår av texten förbrukningsmaterial och verktyg för kontrollen, liksom den skyddsutrustning som krävs.

Punkt d

Punkten är inte aktuell.

Punkt e

Kostnader för utbildning får tas med avseende den personal som omfattas av punkt a med undantag för den utbildning som krävs för att erhålla den kompetens som krävs för att vara anställd hos myndigheten. Med detta avses framförallt att grundutbildningen för veterinärer inte kan ingå. Inte heller utbildningen för officiella assistenter får ingå. Däremot ingår chefsutbildningar som rör kontrollarbetet, exempelvis en köttutbildning.

Punkt f

Kostnader för resor och traktamenten avseende de arbetsuppgifter som ingår i punkt a ingår i denna punkt. För att kostnaderna ska få tas med måste resan ha haft ett syfte som avser dessa arbetsuppgifter.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Punkt g

Livsmedelsverket har tolkat denna punkt om utrustning och kostnader för provtagning som att kostnader för laboratorieanalyser, testning och diagnostik ingår. Även löner för personal på laboratorier ingår liksom materialkostnader. Däremot ingår inte kostnaden för provtagning på exempelvis slakterier eftersom den kostnaden hör till kontrollkostnader under punkt a. Kostnader för metodutveckling kan ingå för det fall metoden ska användas specifikt inom kontrollen.

4.4. Efterhandsdebitering

Riksdagen har beslutat att det inte längre ska vara möjligt att ta betalt i förväg utan anläggningarna ska debiteras efter utförd kontroll, s. k. efterhandsdebitering. Denna övergång till efterhandsdebitering möjliggör för kontrollmyndigheten att i större utsträckning än hittills lägga det faktiska antalet kontrolltimmar till grund för avgiftsberäkningen. Storleken på avgiften kan därmed i större utsträckning än hittills styras av det faktiska kontrollbehovet vid den enskilda anläggningen. Vid efterhandsdebitering finns det inte någon risk att ett företag betalar för kontroll som kontrollmyndigheten inte hinner genomföra. För Livsmedelsverkets del kommer X § förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter att tillämpas från den 1 januari 2022.

5. Avgifter för kontroll vid slakterier och vilthanteringsanläggningar

5.1. Tre olika avgiftsmodeller föreslås

Livsmedelsverket utför i år kontroll vid 214 slakterier och vilthanteringsanläggningar. Antalet anläggningar varierar något för varje år. Såsom nämnts ovan i kapitel 2.3 ska avgiftssystemet för slakterier och vilthanteringsanläggningar enligt det regeringsuppdrag som Livsmedelsverket fått vara lätt att förstå och använda samt vara förutsägbart vad gäller företagens kostnader för kontrollen. En svårighet som Livsmedelsverket behövt hantera är att det finns en mycket stor variation i storleken på anläggningarna. Som exempel kan följande nämnas:

- Vilthanteringsanläggningar är små anläggningar med en slaktvolym som sällan överstiger 150 ton per år.
- De allra flesta slakterierna för tamboskap, 93 stycken, har en slaktvolym under 1 000 ton.
- Det finns nio slakterier för tamboskap respektive fyra slakterier för fjäderfä som har en slaktvolym över 10 000 ton.

Förutom denna variation i slaktvolym finns det också stora variationer avseende behovet av Livsmedelsverkets närvaro vid anläggningarna. De stora anläggningarna som slaktar kontinuerligt över året har idag ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal under slakten medan kontrollen vid mindre slakterier och vilthanteringsanläggningarna

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

idag sker genom besök. Det finns också mindre slakterier som på grund av slaktens omfattning eller slaktens genomförande i praktiken kräver ständig närvaro. I de fall kontrollen sker genom besök har Livsmedelsverket kostnader för resor till och från anläggningarna.

Utöver den slakt som sker på slakterierna förekommer nödslakt ute på gård i begränsad omfattning. I sommar kommer det att ske en ändring av EU-lagstiftningen som kommer att medföra att det under vissa omständigheter blir tillåtet med slakt som utförs vid den jordbruksanläggning som djuren kommer från, s. k. gårdsslakt. Vid sådan gårdsslakt kommer slakteriet att åka ut till gård och avliva djuren. Både nödslakt och gårdsslakt kräver närvaro av en officiell veterinär.

Livsmedelsverket arbetar också tillsammans med branschen för att inom fjäderfä övergå till besiktning utifrån s. k. representativt urval från 2022, se nedan i kapitel 5.4.

Livsmedelsverket har mot bakgrund av ovanstående konstaterat att det är nästintill omöjligt att skapa en modell som kan tillämpas på samtliga anläggningar. För att ändå kunna uppnå ett tydligt, transparent och förutsägbart avgiftssystem som både ger incitament för effektivisering och minskar administrationen internt föreslår Livsmedelsverket ett avgiftssystem som bygger på tre olika modeller:

- A – Timtaxa
- B – Timtaxa
- C – Inställelseavgift och timtaxa

Skillnaden mellan avgiftsmodell A och B är att i B ingår kostnader för resor. Avseende avgiftsmodell C består inställelseavgiften av kostnaderna för resor. Grovt indelat kommer de stora slakterierna med ständig närvaro och en slaktvolym om 1 000 ton eller mer att få modell A. De minsta anläggningarna som inte har ständig närvaro kommer att få modell C. Modell B kommer att omfatta slakterier med ständig närvaro men med en slaktvolym under 1 000 ton. I kapitel 5.6-7 redogör Livsmedelsverket närmare för respektive system och vilka övervägningar som har gjorts.

5.2. Livsmedelsverkets kostnadsmassa för kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar

Den uppskattade totala kostnadsmassan för kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar uppgår till 215 miljoner kr. Denna kostnadsmassa är beräknad på ett snitt över tre år eftersom Livsmedelsverket har för avsikt att i och med införandet av det nya avgiftssystemet ändra avgifterna om möjligt endast vart tredje år. För det fall någon större förändring sker kommer avgifterna att ändras tidigare än så. Livsmedelsverket vill poängtera att det i dagsläget är svårt att uppskatta vilka effekter framförallt efterhandsdebitering kommer att ha på kontrolltiden och på kostnadsmassan.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Det kan därför komma att krävas att avgifterna justeras tidigare än vad som är planerat när effekterna blivit synliga.

Från denna kostnadsmassa kommer kostnader om 15 miljoner kr som avser kostnader som inte får finansieras av avgifter att räknas bort. Likaså kommer sammanlagt 4,2 miljoner kr avseende kostnader för övertid, godkännanden av anläggningar, offentlig kontroll som ursprungligen inte var planerad och exportkontroll att räknas bort. Det som återstår av kostnadsmassan är ca 195 miljoner kr.

Utifrån denna kostnadsmassa beräknas de olika timtaxorna utifrån antalet uppskattade debiterbara timmar. Livsmedelsverket har vid denna uppskattning utgått från redan nu planerade timmar 2021 och för vissa anläggningar som ännu inte har en planering för 2021 har verket utgått från planeringen för 2020. För de tre olika avgiftsmodellerna har sedan vissa justeringar gjorts i antalet timmar för respektive modell.

För anläggningar med avgiftsmodell A uppgår antalet uppskattade debiterbara timmar till 89 700 timmar avseende officiell veterinär och 95 000 timmar avseende officiell assistent. Dessa timmar har inför beräkningarna justerats ned av två orsaker.

- En uppskattning av hur ofta slakten avslutas innan den tid som anges i anläggningens slaktschema. Uppskattningen är gjord av Livsmedelsverkets teamchefer inom kontrollen. För officiella veterinärer är justeringen 700 timmar och för officiella assistenter 2 600 timmar.
- Införandet av representativt urval på fjäderfäslakterierna på uppskattningsvis 80 procent av de slakterier som har en årlig slaktvolym överstigande 1 000 ton. Detta ger en uppskattad minskad kontrolltid om totalt 4 160 timmar.

För anläggningar med avgiftsmodell B uppskattas antalet debiterbara timmar till 6 150 timmar avseende officiell veterinär och 150 timmar avseende officiell assistent. För anläggningar med avgiftsmodell C uppgår antalet uppskattade debiterbara timmar till 16 500 timmar. Timmarna för kontroll för båda dessa anläggningskategorier har justerats ned efter att faktiskt utfall jämförts med planerat utfall. Tidsredovisat utfall på dessa anläggningar uppgår enbart till 81 procent av de planerade timmarna. Livsmedelsverket har dock vid beräkningen också tagit hänsyn till utfallet av antalet slaktade djur. Detta uppgår till drygt 93 procent av det planerade antalet tamboskap och vilt respektive till 95 procent av det planerade antalet fjäderfä. Livsmedelsverket gör därför bedömningen att antalet debiterbara timmar bör justeras ned med tio procent.

Beräkningen av timtaxan i avgiftsmodell B, som innehåller resekostnader, och inställelseavgiften i avgiftsmodell C är beroende dels av kostnadsmassan för resor (totalt 17 miljoner kr), dels antalet besök vid anläggningarna. Livsmedelsverket har uppskattat antalet besök utifrån planerade besök 2021 och därutöver gjort följande justeringar.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

För anläggningar med avgiftsmodell A förekommer ytterst få planerade besök, då Livsmedelsverkets personal i regel är placerade på anläggningarna. Det förekommer dock att framförallt revisioner genomförs av personal som inte är placerade på anläggningen. Antalet sådana besök uppskattas motsvara fyra besök per berörd anläggning och år.

För anläggningar med avgiftsmodell B och avgiftsmodell C har ett uppskattat utfall avseende besök jämförts med det planerade antalet besök. För anläggningar med avgiftsmodell B låg det uppskattade utfallet så pass nära det planerade antalet att Livsmedelsverket bedömer att ingen justering behöver ske. För anläggningar med avgiftsmodell C uppskattas utfallet däremot till enbart cirka 90 procent av de planerade besöken. En nedjustering har därför gjorts med tio procent av antalet besök.

5.3. Taxor och debitering

Livsmedelsverket föreslår att lägsta debiterbara tid alltid ska vara 30 minuter, dvs. avgift kommer att tas ut för varje påbörjad halvtimme.

Även i det nya avgiftssystemet föreslår verket att det fortsatt ska vara olika taxor för officiell veterinär och officiell assistent. Detta eftersom lönekostnaderna skiljer sig mellan yrkeskategorierna. Ett undantag är modell C där det endast kommer att finnas en taxa.

Eftersom kostnadsmassan är densamma för all kontroll vid slakterier så delas den endast upp mellan de olika modellerna. Detta innebär att all kontroll som sker på ett slakteri har samma taxa med undantag för nödslakt och gårdsslakt samt exportkontrollen se nedan kapitel 5.7.3 respektive 6.

I och med att kontrolltiden får betydelse för avgifterna arbetar Livsmedelsverket med likriktning, rutiner och utbildning för att förebygga att kostnaden för företagen påverkas av vilken hastighet som Livsmedelsverkets personal har vid besiktningen. Detta är en fråga om likriktning inom verket som behöver hanteras med rutiner och utbildning. Det finns annars en risk att dialogen mellan företagaren och Livsmedelsverkets personal kan missgynnas. Även detta bör kunna motverkas av likriktning inom verket tillsammans med väl formulerade avgiftsbeslut som tydligt anger vad som ingår i avgiften. Det bör dock också framhållas att det är ofrånkomligt att kontrollen kan ta olika lång tid beroende på omständigheter vid den enskilda anläggningen.

5.4. Ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal

Livsmedelsverket har tidigare utgått från att anläggningar med en årlig produktionsvolym över 1 000 ton tamboskap respektive över 2 000 ton fjäderfä kräver ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal under pågående slakt. Det finns dock anläggningar med produktionsvolym långt under 1 000 ton per år som i praktiken har ständig närvaro under slakten. Detta förekommer exempelvis vid renslakterier för att slakthastigheten och antalet djur de dagar man slaktar är höga samt för att organ och kroppar inte kan sparas för samlad besiktning efter slaktdagen. Vid tamboskapslakterierna är anledningen i regel

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

att företagen har problem med att förvara och presentera alla organ till samlad besiktning (framför allt tarmpaket). I vissa fall bidrar även kylarnas utformning till behovet av ständig närvaro. I flera fall rör det sig om slakterier som startat som småskaliga och med tiden expanderat verksamheten utan att anpassa lokalerna, exempelvis stall, slakthall och kylar, till den nya produktionsvolymen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Livsmedelsverket därför följande nya definition för ständig närvaro under slakt:

Sammanhängande närvaro under slaktdagen för besiktning före och efter slakt omfattande fyra timmar eller mer.

Definitionen gör att samtliga renodlade aktiva renslakterier kommer att omfattas av kravet på ständig närvaro under de perioder de faktiskt slaktar. Likaså blir fallet för de anläggningar som på grund av sin utformning kräver längre sammanhängande närvaro.

Alla svenska fjäderfäslakterier har idag företagsanställda assistenter som utför besiktningen. Vid dessa slakterier där företagsanställda assistenter bistår vid besiktningen krävs enligt artikel 18.3 c i förordning (EU) 2017/625 att officiell veterinär i regel måste vara närvarande under besiktning före och efter slakt. Det innebär i praktiken att dessa anläggningar alltid måste ha en ständig närvaro av Livsmedelsverkets personal under pågående slakt. Som ovan nämnts arbetar Livsmedelsverket med att på dessa slakterier införa besiktning utifrån ett s. k. representativt urval. Bemanningstiden för officiell veterinär kan minskas genom att tillämpa representativt urval, dvs. att besiktningen som utförs av officiell veterinär begränsas till ett representativt urval fåglar från varje flock.⁴

Införandet av representativt urval kan innebära att den veterinära närvaron på de mindre slakterierna kan komma att mer än halveras. Samtidigt skulle det innebära att veterinären i regel behöver besöka anläggningen två gånger per slaktdag. Även för de större slakterierna minskar behovet av närvaro, men detta styrs till en del av företagets planering av intransporter av flockar. Minskningen blir därför procentuellt mindre, men fortfarande relevant för anläggningen, då det för de flesta slaktdagarna kan röra sig om flera timmars minskning av närvaro av officiell veterinär.

Eftersom fjäderfäslakterier i grunden således alltid omfattas av krav på ständig närvaro är de undantagna kravet på sammanhängande närvaro. Detta innebär att mindre fjäderfäslakterier alltid kommer att omfattas av avgiftsmodell B om de använder sig av företagsanställda assistenter. Livsmedelsverket har övervägt att använda modellen med

⁴ Se artikel 25.2 i förordning (EU) 2017/625 och artikel 1.1 i förordning (EU) 2019/627 om enhetliga praktiska arrangemang för utförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel, i enlighet med förordning (EU) 2017/625, och om ändring av kommissionens förordning (EG) nr 2074/2005 vad gäller offentlig kontroll.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

inställelseavgift och timtaxa vid de mindre fjäderfäslakterier som uppfyller kraven för besiktning av representativt urval. Detta skulle kunna innebära att de under året kan komma att omfattas av olika modeller, dels att det ekonomiska incitamentet för företagen skulle minska. En startavgift skulle i många fall motsvara kostnaden för reduktionen av kontrolltid, vilket skulle minska företagets vilja att uppfölja kraven för kunna tillämpa besiktning av representativt urval. Detta motverkar i förlängningen effektiviteten i kontrollen. De mindre fjäderfäslakterierna bör därför omfattas av timtaxa B, oavsett om de uppfyller kraven för att omfattas av reducerad kontrolltid (besiktning av representativt urval) eller inte. En flyttning mellan avgiftsmodeller skulle minska förutsägbarheten och ger ett mer komplext avgiftssystem.

Definitionen av ständig närvaro kommer att tas in i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2019:4) om planering av besiktning före och efter slakt. Detta innebär att i samband med att Livsmedelsverket fattar beslut om slaktschema så kommer det även att fastställas om anläggningen har ständig närvaro eller inte.

Förslaget förhåller sig väl till att avgiftssystemet ska vara lätt att förstå och använda. En stor fördel med förslaget är att närvaron baseras på det verkliga bemanningsbehovet utifrån verksamhetens upplägg. En strikt volymgräns skulle istället riskera att övervältra kostnader mellan olika anläggningar. Gränsen blir ändå tydlig samtidigt som den tar höjd för att företag expanderar alternativt minskar sin verksamhet eller slaktar intensivt en period. En nackdel med systemet kan vara att företagen kan komma att uppleva att de får olika avgifter trots att de har samma omfattning på verksamheten, vilket kan upplevas som orättvist. Livsmedelsverket anser dock det vara mer viktigt att kostnaderna för kontrollen bärs av de företag som faktiskt ger upphov till kostnaderna ifråga.

5.5. Normalarbetstid och övertid

I enlighet med Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2019:4) om planering av besiktning före och efter slakt fastställer Livsmedelsverket slaktscheman för alla slakterier och vilthanteringsanläggningar. Av schemana framgår bl.a. de tider som verkets personal behöver vara närvarande på anläggningarna. Beroende på anläggning så sträcker sig schemat över olika tider och kan vara placerat helt inom den s. k. normalarbetstiden eller delvis utanför. För tid som verksamhet sker utöver det fastställda slaktschemat betalar anläggningen för övertid.

Med normalarbetstid avses idag tid mellan kl. 6-18. Det har under projektets gång diskuterats om normalarbetstiden för slakt borde ändras. Livsmedelsverket ser dock inte skäl till att ändra normalarbetstiden i detta skede. Inte heller önskade den externa referensgruppen någon förändring i detta.

Livsmedelsverket föreslår att offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med den kontrollen avseende slakt utanför normalarbetstid ska vara förenat med ett påslag på timtaxan. Orsaken till detta förslag är att Livsmedelsverket har

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

merkostnader för personalen när slakt sker utanför normalarbetstid. Eftersom merkostnaden uppstår direkt utanför normalarbetstiden så föreslår verket påslag för hela den tid som ligger utanför. Påslagen på timtaxan varierar med klockslagen och uppgår till de procentsatser som framgår av tredje kolumnen i tabellen nedan. En möjlig konsekvens av påslaget blir att den planerade kontrollen kan komma att styras till att ske under normalarbetstid vilket möjliggör att på sikt minska kostnaderna för kontrollen.

Dag	Klockslag	Påslag vid planerad kontroll utanför normalarbetstid	Påslag vid kontroll som pågår längre tid än vad som framgår av slaktschema
Helgfri måndag-fredag	6–18	---	25 %
Helgfri måndag-torsdag	18–22	50 %	75 %
	22–06	75 %	100 %
Helgfri fredag samt dag innan storhelg	18–00	75 %	100 %
Lördag, söndag och helgdag	hela dagen	75 %	100 %
Storhelg	hela dagen	100 %	125 %

Konsekvensen av ett påslag på 50 procent för timmarna mellan kl. 18–22 för fjäderfäslakterier ger en avgiftsökning för dessa slakterier. Denna ökning motverkas av den avgiftssänkning som följer av ett minskat påslag mellan kl. 22–06. I beräkningen har inte hänsyn tagits till om företaget kommer få en minskning av kontrolltid för representativt urval. Avgifterna för kontrollen av tamboskapsslakterier och vilthanteringsanläggningar påverkas inte i samma omfattning som avgifterna för fjäderfäslakterierna då de i normalfallet endast slaktar inom normalarbetstid.

Livsmedelsverket föreslår vidare att debitering med extra påslag sker för det fall offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som hänger samman med den kontrollen sker för längre tid än vad som framgår av fastställt slaktschema för anläggningen enligt Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2019:4) om besiktning före och efter slakt. Påslaget på timtaxan utgår enligt fjärde kolumnen i tabellen ovan. Påslaget är beräknat utifrån Livsmedelsverkets merkostnader till följd av ersättning för övertid enligt gällande arbetstidsavtal.

Livsmedelsverket föreslår att anläggningarna fortsatt debiteras en minimitid motsvarande 3 timmar på lördag, söndag, helgdagar och storhelg. Det beror på att kostnaderna för Livsmedelsverket bl.a. utgörs av den lön som medarbetaren får dessa dagar, vilken uppgår till minst tre timmar.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

5.6. Avgift för kontroller vid anläggningar med ständig närvaro

5.6.1. Stora tamboskaps- och fjäderfäslakterier

Livsmedelsverket föreslår att avgifterna vid tamboskaps- och fjäderfäslakterier med en slaktvolym om 1 000 ton eller mer och med en ständig närvaro under slakten ska utgå från avgiftsmodell A. Det innebär att anläggningarna kommer att få en avgift baserad på det faktiska antalet kontrolltimmar. Anläggningarnas nöd- och gårdsslakt samt exportkontroll är undantagen detta, se kapitel 5.7.3 och 8.

Timtaxorna föreslås uppgå till 980 kr för officiell veterinär respektive 810 kr för officiell assistent.

Förslaget utgår från förhållandet att för anläggningar med ständig närvaro är tiden för besiktning det som skapar kostnaden. Livsmedelverket har i de flesta fall personal stationerad på anläggningen, varför det i princip inte finns några kostnader för inställelse. Valet av avgiftsmodell för denna typ av anläggning blir då naturligt den modell där kostnaderna för kontrollen fördelas på företagen baserat på enbart antalet timmar kontrolltid.

Modellen är enkel och förutsägbar eftersom samma timtaxa, undantaget exportkontrollen, nöd- och gårdsslakt, används vid alla kontroller på anläggningen. Den valda modellen innebär att anläggningarna bär sin kostnad utifrån sin planering och medför inte någon övervältring av kostnader mellan anläggningar beroende på deras effektivitet. Företagen kan även ha en möjlighet att minska sina avgifter genom att effektivisera sin slakt och därigenom minska Livsmedelsverkets närvarotid vid anläggningen.

5.6.2. Mindre tamboskaps- och fjäderfäslakterier samt renslakterier

Livsmedelsverket föreslår att avgifterna för tamboskaps-, fjäderfä- och renslakterier med en slaktvolym under 1 000 ton och med en ständig närvaro under slakten ska utgå från avgiftsmodell B. Det innebär att anläggningarna kommer att få en avgift baserad på det faktiska antalet kontrolltimmar och att deras timtaxa kommer att inkludera resekostnader. Anläggningarnas nöd- och gårdsslakt samt exportkontroll är undantagen detta, se kapitel 5.7.3 och 8.

Timtaxorna föreslås uppgå till 1 310 kr för officiell veterinär respektive 1 140 kr för officiell assistent.

Som nämnts är det för alla slakterier med ständig närvaro framförallt tiden för besiktning som är kostnadsdrivande. För denna kategori av mindre slakterier med ständig närvaro uppstår dock även kostnad för resor eftersom Livsmedelsverkets personal inte är placerad på slakterierna i fråga. Detta beror på att slakterierna inte, till skillnad från de stora slakterierna, slaktar i tillräckligt stor omfattning för detta och inte heller kontinuerligt året om. I stället kan slakten vara koncentrerad till ett fåtal dagar såsom för renslakten eller så

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

kan omfattningen av slakten eller anläggningens utformning göra att Livsmedelsverkets personal behöver vara närvarande under hela slakttiden de dagar som slakt sker.

Livsmedelsverket anser att detta val av avgiftsmodell ger en förutsägbarhet för företagen eftersom de har kännedom om sitt planerade slaktschema. Det blir en tydlig koppling mellan anläggningens kontrolltid och den kostnad som företaget får betala, vilket i sig kan utgöra ett incitament för effektivisering av anläggningen. Modellvalet gör också att det inte uppstår någon övervältring av kostnader mellan anläggningarna.

Eftersom Livsmedelsverkets personal inte är placerad på dessa anläggningar så blir förutom tiden även resor till anläggningen kostnadsdrivande. Viss variation i besiktningstid kommer också att uppkomma utifrån besiktningsförhållandena vid anläggningen (ljusförhållanden, hur organ och kroppar presenteras för besiktning etc.). Som nämnts ovan arbetar Livsmedelsverket med likriktning av kontrollen för att förebygga variationer i kontrolltid från verkets personal. Införandet av en extra avgiftsmodell för mindre anläggningar skapar slutligen i viss mån en extra administration för Livsmedelsverket.

5.6.3. Alternativa lösningar som Livsmedelsverket valt bort

Livsmedelsverket har övervägt att istället för timdebitering använda sig av en djurbaserad taxa. Detta skulle dock ha lett till stora övervältringseffekter avseende kostnader mellan anläggningar på grund av den stora skillnaden i slaktvolym och kontrolltid för motsvarande antal djur mellan anläggningarna varför alternativet tidigt valdes bort.

Livsmedelsverket har även övervägt att använda att ta ut avgift baserad på en fast kostnad per slaktdag. Även en sådan modell skulle ha lett till stora övervältringseffekter avseende kostnader mellan anläggningarna. Alternativet skulle också ha inneburit en avgift utifrån planering och inte utifrån vilken kontroll som faktiskt utförts. Detta skulle dock strida mot principen om att efterhandsdebitera utifrån faktiskt utförd kontroll.

Den externa referensgruppen har ansett att förslaget att använda timdebitering på anläggningar med ständig närvaro, och för vissa av dessa inklusive kostnader för resor, är det som är rimligt för dessa anläggningar.

5.7. Avgift för kontroller vid anläggningar utan ständig närvaro

5.7.1. Föreslagen avgiftsmodell

Livsmedelsverket föreslår att avgifterna för anläggningar utan ständig närvaro ska utgå från avgiftsmodell C, dvs. en kombination av inställelseavgift och timavgift. Detta innebär att anläggningarna kommer att ha en avgift som baseras på det faktiska antalet inställelser (besök) på anläggningen och det faktiska antalet kontrolltimmar.

Anläggningarnas nöd- och gårdsslakt samt exportkontroll är undantagen detta, se kapitel 5.7.3 och 8.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Inställelseavgiften föreslås uppgå till 1 460 kr och timtaxan till 980 kr.

För de fall där Livsmedelsverkets personal behöver åka till en anläggning vid flera tillfällen per dag för att exempelvis utföra besiktning före slakt vid ett tillfälle och besiktning efter slakt vid ett annat tillfälle räknas det som två besök och två inställelseavgifter utgår.

Den främsta orsaken till att Livsmedelsverket föreslår en speciell inställelseavgift är att antalet besök på en anläggning är vad som är mest kostnadsdrivande för kontrollen.

Livsmedelsverket har övervägt om inställelseavgiften ska vara kopplad till varje besök eller till varje slakttillfälle på en anläggning. Med varje slakttillfälle avses både besiktning före och efter slakt vilket normalt sker vid olika besök. Livsmedelsverket ser dock att vilthanteringsanläggningar med en lösning kopplad till varje slakttillfälle skulle få en oskäligt hög inställelseavgift då de endast har besiktning efter slakt. En inställelseavgift kopplad till besök möjliggör också för anläggningen, att om dess utformning så tillåter, planera för att besiktning efter slakt skulle kunna ske vid samma besök som besiktning före slakt av nästa djurgrupp.

Livsmedelsverket har konstaterat att det framför allt finns två olika principer för att fastställa storleken på inställelseavgiften. Antingen motsvarar den vad det faktiskt kostar att inställa sig eller så tas en avgift ut utifrån en uppskattad rimlig nivå.

En inställelseavgift baserad på kostnaden för Livsmedelsverkets personal att inställa sig omfattar endast resekostnaderna. Den andra principen om att en avgift tas ut utifrån en rimlig nivå innebär att resekostnaderna slås ihop med övriga kostnader och en viss del av den totala kostnaden hänförs sedan till inställelseavgiften. Inställelseavgiften skulle då uppskattas utifrån ett resonemang om vad som skulle kunna vara en rimlig nivå. Någon direkt koppling till de faktiska kostnaderna skulle därmed inte finnas.

En inställelseavgift som baseras på de faktiska kostnaderna för inställelsen ger en hög inställelseavgift. Den bör emellertid inte vara så hög att den fråntar anläggningen sin vinst av slakten. Livsmedelsverket har dock för avsikt att ge stöd för liten produktion även vad gäller inställelseavgiften, se kapitel 6. Principen är också enkel att förklara och förutsägbar för företagen eftersom den faktiska kostnaden för en inställelse direkt framgår. En hög inställelseavgift är också, även om den sedan minskas med stöd, ett tydligt incitament för företagen att effektivisera sin slaktplanering.

En inställelseavgift som sätts efter vad som skulle vara rimligt innebär en lägre sådan avgift men också att timtaxan för kontrollen höjs. Det ger en enligt Livsmedelsverkets mening oönskad övervältringseffekt från de anläggningar som har flera besök per dag till de anläggningar som har välplanerad slakt med optimerat antal besök per slakttillfälle.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

När Livsmedelsverket på eget initiativ väljer att göra fler besök på anläggningen, och det således inte är utifrån vad verksamheten kräver, kommer ingen inställelseavgift att tas ut för dessa besök. Detta kan inträffa exempelvis när verket behöver dela upp kontrollen vid slakt för att få ett effektivare utnyttjande av sin personal, och det är möjligt utifrån förutsättningarna på den enskilda anläggningen.

För det fall att slaktschemat för en anläggning som omfattas av denna modell har planerad slakt utanför normalarbetstid kommer Livsmedelsverket som ovan nämnts att ta ut en högre avgift för tid utanför normalarbetstiden i form av ett procentuellt påslag på timtaxan. Något påslag kommer inte att göras på inställelseavgiften.

När det gäller valet av timavgift som debiteringsgrund för den genomförda kontrollen på anläggningen ser Livsmedelsverket att den stora fördelen blir att avgiftssystemet i sin helhet blir enklare och tydligare då alla anläggningar får en timavgift i grunden, oavsett anläggningstyp. Som ovan nämnts har även införandet av representativt urval talat för detta. Medan inställelseavgiften ger incitament till att effektivisera planeringen av slaktdagarna ger timavgiften incitament för en mer effektiv utformning av anläggningen och bättre besiktningförhållanden, vilket påverkar den tid som den officiella veterinären behöver vara närvarande. Finns det dåliga förutsättningar vid anläggningen som påverkar besiktningstiden negativt påverkar det avgiften för det enskilda företaget och riskerar inte att övervältras på andra. Likaså gäller för det fall enskilda djur föranleder längre besiktningstid på grund av exempelvis dålig putsning. Något som kan innebära att den officiella veterinären måste komma tillbaks senare.

En tydlig nackdel med att ha en timavgift istället för en djuravgift kopplad till inställelseavgiften är att det blir något svårare för ett företag att uppskatta hur mycket det enskilda kontrolltillfället kommer att kosta. Samtidigt har det stora flertalet anläggningar slaktat i många år varför kunskapen om tidsåtgången borde vara god hos företagarna. För nystartade företag kan någon form av beskrivande räknesnurra på Livsmedelsverkets webbplats kunna vara till ledning. Till viss mån kräver en timtaxa mer administration och uppföljning av exempelvis den verksinterna tidredovisningen jämfört med exempelvis en djurtaxa.

5.7.2. Alternativa lösningar som Livsmedelsverket valt bort

5.7.2.1. Inställelseavgift plus djuravgift

Livsmedelsverket övervägde länge att föreslå en avgiftsmodell med inställelseavgift i kombination med djuravgift för anläggningar utan ständig närvaro. En djuravgift skulle enligt förslaget tas ut för varje slaktat djur vid anläggningen. Beräkningsgrunden för antalet slaktade tamboskap och ren skulle ha varit de djur som genomgått besiktning före slakt. För vilt och fjäderfä skulle istället beräkningsgrunden istället ha varit de djur som genomgått besiktning efter slakt. Djuravgiften för ett enskilt djurslag skulle i en sådan modell ha fastställts med grund i en schablon för besiktningstiden för djurslaget alternativt djurgruppen i fråga. Dessa tider hade behövt fastställas särskilt.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Denna modell förespråkades av den externa referensgruppen som dock samtidigt inte ville att kostnaden för besiktningar som tar extra lång tid skulle bäras av kollektivet. Livsmedelsverket valde dock till slut bort modellen med djuravgift eftersom avgiftssystemet som sådant blev för komplext när även representativt urval, gårdsslakt och nödslakt beaktades. Avgiftssystemet blev för överblickbart och det uppstod praktiska problem med tillämpningen. Avgiftssystemet ska också, oaktat att det ska underlätta för småskalig slakt, innehålla incitament för att effektivisera slakten och besiktningsförhållandena vilket en djuravgift inte skulle medföra. Dåliga förutsättningar vid anläggningen som påverkar besiktningstiden negativt skulle inte ha påverka avgiften. Inte heller skulle det ha funnits något incitament för att effektivisera tiden för besiktning.

Systemet hade dock varit förutsägbart för företagen eftersom antalet djur som ska slaktas är känt för företagen. Avgiften skulle heller inte påverkas av variation i besiktningstempo mellan olika veterinärer varför dialogen mellan anläggningen och Livsmedelsverket skulle gynnas.

5.7.2.2. Timtaxa

Livsmedelsverket har övervägt att tillämpa enbart timtaxa även för anläggningar utan ständig närvaro. Detta har dock valts bort på grund av att det inte är besiktningstiden i sig som är kostnadsdrivande för denna kontroll utan hur många gånger Livsmedelsverket behöver åka till en anläggning. Även om kostnadsmassan vid beräkningen av timtaxan för dessa anläggningar skulle innefatta de resekostnader som är hänförliga till anläggningarna skulle det inte finnas incitament att minska antalet besök, varför ingen effektivisering av kontrollen skulle ske. De anläggningar som endast skulle kräva ett besök per slakttillfälle skulle då också genom en övervältringseffekt få bära en del av kostnaderna som egentligen hänför sig till de anläggningar som har flera besök per dag.

En modell med enbart en timtaxa skulle dock ha inneburit ett tydligt incitament för företagen att effektivisera tiden för besiktning där det är möjligt. Avgiften skulle påverkas av lokala förutsättningar vid anläggningarna, d.v.s. sämre besiktningsförutsättningar resulterar i högre avgift. Utan inställelseavgift skulle dock en timavgift inte ge incitament för företagen att effektivisera slaktplaneringen. Enbart timtaxa speglar heller inte Livsmedelsverkets kostnader för kontrollen då kostnader för inställelse inte är beroende av tiden för besiktning. Slutligen blir enbart timtaxa mer oförutsägbart för företagen.

5.7.2.3. Djurtaxa

Livsmedelsverket har även övervägt att ta betalt utifrån enbart en djurtaxa. Motiven för att inte välja detta system motsvarar i princip motiven för att inte välja enbart en timtaxa. Modellen skulle dock i hög grad minska incitamentet att effektivisera slakten och besiktningsförhållandena.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

5.7.2.4. Taxa per slaktdag utifrån antalet djur

Livsmedelsverket har också övervägt en modell med en avgift per slaktdag som skulle ha varit baserad på antalet slaktade djur. Detta skulle ha blivit en komplicerad modell då anläggningar slaktar flera djurslag under en slaktdag. Avgiften hade behövt vara baserad på de olika djurslagen eftersom det inte är rimligt att besiktningen av t.ex. tio kor skulle kosta lika mycket som tio kaniner eller får. Modellen hade därmed blivit alltför komplex och svåröverblickbar. Det hade inte heller varit möjligt för vilthanteringsanläggningar att påverka antalet djur per slaktdag varför de hade kunnat få betala orimligt mycket per slaktdag i förhållande till antalet djur den dagen.

5.7.2.5. Djurenheter

Slutligen har Livsmedelsverket övervägt en avgiftsmodell baserad på antalet slaktade djurenheter, med vilket avses ett omvandlingstal. Exempelvis är en häst en djurenhet medan en kalv är 0,5 djurenheter. Alternativet valdes bort främst eftersom det i EU-lagstiftningen inte finns djurenheter definierat för samtliga djurslag, vilket innebär att Livsmedelsverket skulle ha behövt definiera egna djurenheter. Detta skulle ha motverkat skapandet av ett enkelt och förutsägbart system.

Modellen hade varit relativt förutsägbart för företagen eftersom antalet djur är känt för dem. Men den hade inte tagit hänsyn till Livsmedelsverkets kostnader för kontrollen då varken besiktningstiden eller kostnaderna för inställelse har någon koppling till hur EU definierat djurenheterna.

5.7.3. Avgift för nöd- och gårdsslakt

Som nämnts ovan förekommer nödslakt ute på gård i begränsad omfattning. Från i sommar kommer det såsom nämnts bli möjligt att under vissa omständigheter slakta djur på den jordbruksanläggning som djuren kommer från, s. k. gårdsslakt. Vid sådan gårdsslakt kommer slakteriet att åka ut till gård och avliva djuren. Både nödslakt och gårdsslakt kräver närvaro av en officiell veterinär.

Livsmedelsverket konstaterar att det i dagsläget är svårt att uppskatta i vilken omfattning gårdsslakt kommer att bli aktuell. Det som är känt är att både nöd- och gårdsslakt är förenade med resor. På sikt bör dessa kontroller bära sina egna kostnader men för tillfället föreslår Livsmedelsverket att avgift ska tas ut i enlighet med avgiftsmodell B. Detta innebär att timtaxan för kontrollen blir 1 310 kr per timme. Livsmedelsverket kommer under året att se över i vilken omfattning andra veterinärer, ex Distriktsveterinärerna, kan anlitas såsom officiella veterinärer av verket för att utföra denna kontroll.

6. Stöd till slakterier och vilthanteringsanläggningar

6.1. Inledning

Inledningsvis konstaterar Livsmedelsverket att verket endast har bemyndigande att besluta om föreskrifter om avgifter och inte om stöd. Detta innebär att det stödsystem för

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

slakterier och vilthanteringsanläggningar som fortsatt kommer att finnas inte kommer att regleras i avgiftsföreskrifterna. Livsmedelsverket kommer istället att fatta beslut om ingående stödbelopp inför varje kalenderår. Stödbeloppen kommer att vara beroende av storleken på det riktade anslag som Livsmedelsverket erhåller. I dag uppgår detta anslag till ca cirka 107 mkr (prop. 2020/21:1 Utgiftsområde 23, anslag 1:26).

Anslaget ska enligt Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2021 användas för att sätta ned avgifterna för den offentliga kontrollen vid slakteri- och vilthanteringsanläggningar enligt de möjligheter till nedsättning av avgifter som framgår av artikel 79.3 i kontrollförordningen men får också användas för att täcka kostnader som uppstår i anslutning till kontroller vid slakterier och vilthanteringsanläggningar med syftet att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar inom primär jordbruksproduktion (villkor 1). Anslaget får även användas för att täcka kostnader för godkännande av mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar (villkor 2). Slutligen får stödet användas för att täcka kostnader som uppstår i anslutning till offentlig kontroll vid slakterier och vilthanteringsanläggningar (villkor 3). Livsmedelsverket har i det tillfälliga avgiftssystem som gäller för 2020 och 2021 utnyttjat möjligheterna i regleringsbrevet och har därvid även använt anslaget till att täcka kostnader i anslutning till offentlig kontroll i enlighet med villkor 3 vilket innebär att den kostnads massa som timtaxorna beräknats efter minskats.

Eftersom regeringens budgetproposition behandlas av riksdagen sent under året och dess beslut om Livsmedelsverket regleringsbrev därför fattas först i slutet av december har verket avseende de stödförslag som följer utgått från att nedsättningsanslaget och dess villkor i regleringsbrevet kvarstår oförändrat.

6.2. Statsstöd

Det anslag som Livsmedelsverket erhåller för att sätta ned avgifterna för slakterier och vilthanteringsanläggningar är att se som ett statsstöd. Detta eftersom staten, genom Livsmedelsverket, stöttar företagen med offentliga medel vilket resulterar i att företagen får en fördel gentemot andra aktörer på marknaden. Stödet påverkar konkurrensen och handeln inom EU eftersom företagen vid sin prissättning av produkter inte behöver täcka lika stor andel av sina kostnader som vore fallet utan stödet. Med vissa undantag krävs att sådana stöd i förväg har godkänts av EU-kommissionen.

Eftersom förordning (EU) 2017/625 inte innehåller några egna undantagsregler avseende statsstöd har Livsmedelsverket genom regleringsbrevet blivit hänvisade till att följa reglerna i förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Stödet har därmed även anmälts till kommissionen i enlighet med reglerna i den förordningen.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Livsmedelsverket förutsätter som nämnts att de befintliga villkoren i regleringsbrevet kommer att kvarstå varför verket förbereder för ett fortsatt ansökningsförfarande avseende stödet. Företagen kommer att behöva göra ansökan inför varje år.

6.3. Kostnader för att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar

Som nämnts ovan får Livsmedelsverket använda nedsättningsanslaget till att täcka kostnader för att förebygga, kontrollera och utrota djursjukdomar på slakterier och vilthanteringsanläggningar. Livsmedelsverket har använt detta till att täcka kostnaderna för salmonellaprovtagning, sjukdomsregistrering och rests substansprovtagningen. Verket planerar att även fortsatt använda denna möjlighet.

6.4. Stöd i enlighet med förordning (EU) 2017/625

6.4.1. Inledning

Som ovan nämnts framgår av artikel 79.3 i förordning (EU) 2017/625 fyra möjligheter att på objektiva och icke-diskriminerande grunder minska avgifterna:

- a) Intressena hos aktörer med liten produktion
- b) Traditionella metoder som används för produktion, bearbetning och distribution
- c) Behoven hos aktörer i regioner med särskilda geografiska begränsningar
- d) Den utsträckning i vilken aktörerna hittills har följt de relevanta bestämmelser som avses i artikel 1.2, i enlighet med vad som fastställts genom offentlig kontroll.

Livsmedelsverket har konstaterat att för svensk del blir det endast aktuellt att använda punkterna a och d. Från 2022 kommer därför fortsatt stöd ges för liten produktion men även stöd för följsamhet mot lagstiftningen kommer att utgå.

6.4.2. Liten produktion

Livsmedelsverket föreslår att anläggningar med liten produktion fortsatt får ett särskilt stöd. Med liten produktion avses en slaktvolym upp till och med 5 000 ton. Stödet föreslås utgå som ett procentuellt stöd på anläggningens avgift och utgår från en stödstege. Detta innebär att anläggningens stöd varierar beroende på slaktvolym. De minsta anläggningarna får proportionerligt mest stöd och sedan erhålls stödet i en fallande skala upp t.o.m. 5 000 ton.

Slutligen föreslår Livsmedelsverket att stöd för liten produktion ska ges med en viss procent av den totala avgiftssumman avseende kontrollen vid slakt omfattande både inställelseavgift och timtaxa. Från den totala summan dras dock först av avgiften för salmonellaprovtagning och sjukdomsregistrering som företagen redan erhåller stöd för i sin helhet. Inte heller avgift för exportkontroll och avgift för kontroll som ursprungligen inte var planerad ingår i underlaget för stöd. Stöd ges heller inte för integrerade verksamheter. Detta ger en enkel och förutsägbar modell som är enkel att kommunicera. Nackdelen är att incitamentet att minska antalet besök blir svagare än om inget stöd skulle ges på startavgiften.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

6.4.3. Följsamhet

Företagens avgift kan även sättas ned med beaktande av den utsträckning i vilken aktörerna hittills har följt relevanta bestämmelser (artikel 79.3 punkt d i förordningen [EU] 2017/625), så kallade följsamhetskriterier. Detta stöd ges till alla företag som uppfyller kraven på följsamhet. Avgiftssystemet är tänkt att innehålla en modul för följsamhet där följsamhetskriterier på sikt kan läggas till och tas bort.

Livsmedelsverket föreslår att det inledningsvis införs ett följsamhetskriterium för planering av besiktning före och efter slakt, dvs. följsamhet gentemot Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2019:4) om planering av besiktning före och efter slakt. Följsamheten kommer att kontrolleras månadsvis och stöd utgår om anläggningen följt föreskrifterna för aktuell månad. En månadsvis uppföljning gör att ett enskilt fel en månad inte förhindrar möjligheten att erhålla stöd månaden därpå. Följsamheten kommer att kontrolleras mot följande delar av föreskrifterna:

- Önskemål om slaktschema inlämnat i tid.
- Tillfälliga ändringar för tamboskap- och fjäderfäslakterier och vilthanteringsanläggningar gjorda i tid respektive veckoplanering inlämnad i tid för renslakterier
- Avbokningar gjorda i tid.
- Livsmedelsverket har utrett möjligheten att införa följsamhetskriterium utifrån ett livsmedelssäkerhetsperspektiv avseende leverantörsgarantier och information från livsmedelskedjan. Emellertid har det framkommit att den planerade uppföljningen av ett sådant kriterium skulle komma att missgynna anläggningar med låg slaktvolym. Eftersom kriterierna ska vara objektiva och icke-diskriminerande är det därmed inte möjligt med ett införande av sett sådant kriterium.
- Stödet för följsamhet ges som ett procentuellt stöd på företagets avgift efter att avgiften minskats med avgiften för salmonellaprovtagning och sjukdomsregistrering som företagen redan erhåller stöd för i sin helhet. Inte heller avgift för exportkontroll och kontroll som ursprungligen var planerad ingår i underlaget för stöd. Stöd ges heller inte för integrerade verksamheter.

6.4.4. Fördelning av stöd

Storleken på stödet kommer att fastställas årligen. Målsättningen är att den totala stödnivån, inklusive stöd för följsamheten, ska vara så stabil som möjligt över tid så länge Livsmedelsverket erhåller ett oförändrat anslag för nedsättning av avgifterna.

De senaste åren har Livsmedelsverket erhållit 107 miljoner kr i anslag att använda för nedsättning av avgifterna för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Av dessa planerar Livsmedelsverket att fortsatt använda ca 17,5 miljoner kr för att täcka kostnader för sjukdomsregistrering, salmonellaprogrammet, rests substansprogrammet och godkännande av nya mindre slakterier och vilthanteringsanläggningar. Därutöver planerar

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Livsmedelsverket att använda ca 15 miljoner kr för att täcka kostnader i anslutning till offentlig kontroll.

Det som återstår att fördela till liten produktion och följsamhet mot planering uppgår till ca 74 miljoner kr. Livsmedelsverket föreslår den preliminära fördelning som framgår av nedanstående tabell.

Slaktvolym	Stöd liten produktion	Stöd följsamhet
0–200	70–75 %	15–20 %
200–2 000	50–65 %	15–20 %
2 000–5 000	30–45 %	15–20 %
5 000–		15–20 %
Totalt belopp	Ca 37–43 miljoner kr	Ca 27–36 miljoner kr

Livsmedelsverket planerar att justera stödsteget för en mer finskalig avtrappning av stödet. Det exakta stödet kommer att fastställas under hösten 2021 inför införandet 2022.

6.4.5. Eventuella framtida följsamhetskriterier

Livsmedelsverket ska fortsätta arbetet med följsamhetskriterium för att på sikt kunna införa fler kriterier. Detta kan dock inte säkert utlovas till 2022 varför mer medel tillfälligt kommer att användas till följsamhetskriteriet avseende planering av besiktning före och efter slakt. När fler kriterier införs kommer befintliga tillgängliga medel att fördelas mellan alla kriterier.

I det initiala stadiet av arbetet listades ett stort antal möjliga följsamhetskriterier. Ett flertal av dessa har valts bort på grund av att de kan uppfattas som diskriminerade. Andra kriterier pausades då de krävde en större förändring av kontrollmetodik. Dessa kommer dock att kunna utredas vidare. Livsmedelsverket hoppas kunna ta fram kriterier som är objektiva och icke-diskriminerande. Det är också en möjlighet att följsamhetskriterierna i framtiden kan komma att växla mellan åren. De kriterier som diskuterats är bland annat följande:

- Produktkontroll av synliga föroreningar (rena slaktkroppar).
- Processkontroll av hygieniska uppslaktningsmoment.
- Temperaturkontroll av slaktkroppar inför utleverans.
- Mikrobiologiska kriterier (förordning (EU) 2073/2005).
- Kontroll av efterlevnad av regelverket avseende specificerat riskmaterial.
- Föreläggande/sanktioner avseende anläggningen.
- Bedömning av anläggningens egenkontrollsystem.
- Systematiserad offentlig bakteriologisk stickprovskontroll av slaktkroppar.
- Frivilliga ackrediterade certifieringar av anläggningar/företag.
- Salmonellakontroll, rests substanskontroll, BSE-provtagning.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

7. Avgifter för kontroll vid övriga livsmedelsanläggningar

7.1. Inledning

Livsmedelsverkets kontroll avseende övriga livsmedelsanläggningar, dvs. de anläggningar som inte är slakterier och vilthanteringsanläggningar, utförs huvudsakligen av personal på avdelningen Kontroll av livsmedelsföretagare och gränskontroll. Som nämnts ovan kommer en översyn av gränskontrollens avgifter att ske senare i år.

Även för kontrollen av övriga livsmedelsanläggningar kommer det att ske en övergång till efterhandsdebitering. Livsmedelsverket kommer att tillämpa efterhandsdebitering för dessa anläggningar från den 1 januari 2022.

7.2. Timtaxa

Som nämnts ovan i kapitel X omfattas vissa övriga livsmedelsanläggningar av artikel 79 i förordning (EU) 2017/625, dvs. styckningsanläggningar och bearbetningsanläggningar avseende vilt samt anläggningar för mjölkproduktion och produktion och utsläppande på marknaden av fiskeri- och vattenbruksprodukter. För dessa anläggningar ska det tas ut obligatoriska avgifter och de begränsningar som anges i artikel 81 om vilka kostnader som får ingå i avgifterna gäller.

För resterande övriga anläggningar gäller artikel 80 i förordning (EU) 2017/625. Detta innebär att avgift ska tas ut enligt nationella regler. För dessa anläggningar gäller därmed principen om full kostnadstäckning enligt avgiftsförordningen. Innebörden av detta är att Livsmedelsverket måste ta ut olika avgifter beroende på vilken livsmedelsanläggning det är fråga om.

Den totala kostnadsmassan för Livsmedelsverkets kontroll vid övriga livsmedelsanläggningar är ca 30 miljoner kronor. Denna kostnadsmassa är beräknad på ett snitt över tre år eftersom Livsmedelsverket såsom tidigare nämnts har för avsikt att i och med införandet av det nya avgiftssystemet ändra avgifterna om möjligt endast vart tredje år. För det fall någon större förändring sker kommer avgifterna att ändras tidigare än så. Livsmedelsverket vill återigen poängtera att det i dagsläget är svårt att uppskatta vilka effekter framförallt vilka effekter efterhandsdebitering kommer att ha på kostnadsmassan. Det kan därför komma att krävas att avgifterna justeras tidigare än vad som är planerat när effekterna blivit synliga.

Av den totala kostnadsmassan avser ca 4,5 miljoner kronor exportkontroll vid anläggningarna. Detta räknas således bort från den kostnadsmassa som utgör grund för timtaxorna. Ett beräknat underskott från 2020 om totalt ca 1,3 miljoner kronor ingår i timtaxan med ca 0,3 miljoner kronor per år över en femårsperiod. Detta möjliggör att på några års sikt få avgifterna i balans.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Utifrån kostnadsmassan har timtaxorna beräknats utifrån det uppskattade antalet debiterbara timmarna. Livsmedelsverket har vid uppskattning av debiterbara timmar utgått ifrån budgeterade antal timmar 2021 utan någon justering i antalet timmar.

Livsmedelsverket föreslår att för övriga livsmedelsanläggningar som omfattas av artikel 79 ska avgift utgå med 1 860 kr per timme. För de andra anläggningarna föreslår verket en avgift om 1 890 kr per timme.

Avgift ska tas ut för både offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Avgift ska därmed tas ut för faktiskt utförd kontrolltid, inklusive det för- och efterarbete som är hänförligt till kontroll, exempelvis genomgång av tidigare kontrollrapporter.

Ett avgiftssystem som baserar sig på faktiskt utförd kontrolltid ger den eftersträlvade kopplingen mellan avgift och kontrolltiden som saknas i nuvarande avgiftssystem. Avgifterna blir även transparenta och likvärdiga.

För kontroll som ursprungligen inte var planerad, dvs. sådan kontroll som avses i artikel 79.2 c i förordning (EU) 2017/625, ska avgiften beräknas enligt artikel 81 i samma förordning. Detta betyder att samtliga övriga livsmedelsanläggningar för denna kontroll kommer att få betala den taxa som de anläggningar som omfattas av artikel 79 gör för sin vanliga kontroll, dvs. 1 860 kr. Observera att för kontroll efter klagomål så tas däremot avgift ut i enlighet med den taxa som gäller för övriga anläggningar (artikel 80) eftersom detta är en nationellt reglerad avgift i 8 § förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter, dvs. 1 890 kr.

7.3. Alternativa lösningar

Livsmedelsverket har övervägt att införa en modell som skulle ha olika fasta avgifter beroende på vilken kontroll som genomförts. Modellen skulle ha innefattat fasta tider för kontrollen baserad på frekvens och vilken anläggningstyp som kontrollen avser. Detta skulle ha inneburit ett schabloniserat avgiftsuttag. En minimiavgift för en kontroll som innefattar ett kontrollbesök skulle i så fall kunna ha uppgått till motsvarande 4,5 timme. Livsmedelsverket har dock bedömt att denna modell inte harmoniserar med kravet att avgiften ska vara baserad på den faktiska kontrolltiden. Det skulle också ha blivit en modell som krävt många olika typer av taxor eftersom variationen mellan anläggningarna är så stor både sett till volym på verksamheten och till verksamhetens omfattning. En anläggning kan ha flera olika verksamheter vilket modellen skulle ha behövt ta hänsyn till för att undvika övervältringseffekter av kostnader mellan företagen. Modellen hade därmed inte blivit enkel och förutsägbar. Den hade inte heller blivit lätt att administrativt tillämpa för Livsmedelsverket.

8. Exportkontroll

Eftersom Livsmedelsverket, som nämnts ovan i kapitel 3.2, under våren ska göra en översyn av exportkontrollen kommer den justering av avgifterna som detta kan medföra

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

att remitteras först senare under året. De nya avgifterna kommer därefter att gälla från den 1 januari 2022. På grund av detta anges i det föreskriftsförslag som nu remitteras den timtaxa som gäller för exportkontrollen under 2021.

9. Avgifter för godkännande och registrering av anläggningar

9.1. Inledning

För godkännande av anläggningar uppgår idag avgiften för slakterier och vilthanteringsanläggningar till 36 000 kr. Det kan dock tillkomma avgifter för eventuella integrerade verksamheter. För övriga livsmedelsanläggningar motsvarar godkännandavgiften den årliga avgiften för anläggningen. Detta innebär att övriga livsmedelsanläggningar inte betalar något för den kontroll som sker under det första kalenderåret, dvs. det kalenderår då godkännandavgifter erläggs. För slakterier och vilthanteringsanläggningar utgår inte någon avgift för den riskklassade kontrollen på anläggningen under det första kalenderåret. I och med övergången till efterhandsdebitering kommer inte det nuvarande systemet att kunna kvarstå. I prop. 2020/21:43 s. 220 framhålls följande.

En prövning av om en anläggning kan godkännas kan dessutom variera i komplexitet och tiden som läggs på denna prövning återspeglar inte nödvändigtvis den kontrolltid som bedöms nödvändig när verksamheten är i drift. Även registreringsavgiften och andra avgifter för verksamhet som utgör annan offentlig verksamhet bör fastställas utifrån myndighetens kostnader. Den avgift som tas ut för prövning, registrering eller övrig annan offentlig verksamhet ska inte hindra att avgift även tas ut för utförd kontroll samma år.

Livsmedelsverket tar idag ut en avgift om 1 050 kr för registrering av anläggningar som inte ska godkännas. Även denna avgift ses nu över.

9.2. Avgift för registrering av anläggning

När Livsmedelsverket för drygt 15 år sedan införde den nuvarande avgiften för registrering av anläggning konstaterades att handläggningstiden uppgick till en timme. Detta är idag en något för hög tidsåtgång varför Livsmedelsverket föreslår att avgiften ska motsvara 45 minuters arbete. Utifrån de kostnader som är hänförliga till utförandet av arbetsuppgiften ger detta en avgift om 1 040 kr. Avgiften ska betalas till Livsmedelsverket i samband med att ansökan om registrering görs.

9.3. Godkännandavgift

Livsmedelsverket föreslår att avgiftssystemet för godkännande av samtliga anläggningar görs om till att för samtliga anläggningar omfatta en grundavgift och en timdebitering för tid därutöver. Grundavgiften ska betalas vid ansökan om godkännande. För slakterier och vilthanteringsanläggningar kommer grundavgiften att motsvara 16 timmars handläggning, och även innefatta ett platsbesök om åtta timmar. För övriga anläggningar under

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Livsmedelsverkets kontroll kommer grundavgiften att motsvara tre timmars handläggning.

I ett normalt ärende avseende godkännande av slakterier och vilthanteringsanläggningar uppskattas den genomsnittliga administrativa handläggningstiden till åtta timmar. I ett sådant ärende krävs också endast ett platsbesök på anläggningen om normalt åtta timmar. Detta gäller oavsett om anläggningen är liten eller stor. På en liten anläggning används platsbesöket normalt både till att diskutera verksamheten och regelverket samt till att inspektera anläggningen. Detta eftersom livsmedelsföretagaren vid en liten anläggning ofta inte har stor rutin och kunskap på området. På en stor anläggning går tiden däremot främst åt till att inspektera anläggningen eftersom sådana livsmedelsföretagare oftast har större rutin och kunskap. Livsmedelsverket anser därför att det är lämpligt att grundavgiften för ansökan om godkännande motsvarar 16 timmar vilket då även motsvarar ett normalt ärende. Denna grundavgift ska betalas i samband med att ansökan om godkännande lämnas in.

För de godkännandearärenden som kräver tid utöver vad som ingår i grundavgiften föreslår Livsmedelsverket en timdebitering som utgår både från administrativ handläggning och eventuella ytterligare platsbesök. Livsmedelsverket hoppas på detta sätt att ansökningar om godkännande kommer att vara bättre förberedda när ansökan väl görs. Idag förekommer det ärenden där exempelvis anläggningen ännu inte är byggd när ansökan görs varför handläggningen av godkännandearendet ibland kan dra ut över flera år. Detta är ineffektivt och kan inte anses gynna vare sig anläggningen eller Livsmedelsverket.

Arbetet med att godkänna anläggningar för slakteri- och vilthanteringsverksamhet utförs alltid av officiella veterinärer och skiljer sig inte i sak åt mellan stora och små anläggningar. Livsmedelsverket anser därför att det är lämpligt att grundavgiften beräknas utifrån timtaxorna för officiell veterinär enligt avgiftsmodell A avseende den administrativa tiden respektive enligt avgiftsmodell B för platsbesöket. Den timtaxa som ska tillämpas för överskjutande tid bör enligt Livsmedelsverket utgå från avgiftsmodell B. Detta eftersom det främst är platsbesök som påverkar den överstigande kostnaden och den rent administrativa tiden får anses vara försumbar. Detta innebär att grundavgiften för godkännande av slakterier och vilthanteringsanläggningar kommer att uppgå till 18 320 kr och timavgiften för tid därutöver till 1 310 kr per timme.

För övriga livsmedelsanläggningar är situationen en något annan. Den administrativa handläggningstiden bedöms likvärdig i alla normala ärenden. En tidsåtgång om tre timmar fångar in nästan alla anläggningar i detta avseende. För den del av godkännandeprovningen som avser platsbesök är däremot variationen i tidsåtgång mycket stor mellan anläggningarna. Livsmedelsverket har gjort en kartläggning som visar på en tidsåtgång som varierar mellan 2 och 21 timmar. Verket bedömer därför att det avseende dessa anläggningar är lämpligare att ta ut en separat avgift för tidsåtgången för platsbesök och administrationen kring dessa samt annan administration som i det enskilda ärendet tar

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

längre än tre timmar. Vidare bedömer verket att det är lämpligt att endast ha en typ av avgift för godkännande av övriga livsmedelsanläggningar oaktat att de omfattas av antingen avgiftsuttag enligt artikel 79 eller 80 i kontrollförordningen. En sådan modell blir enklare och mer förutsägbar samtidigt som den täcker de kostnader som uppstår vid prövningen. Grundavgiften, som ska betalas vid ansökan, utgår därför enligt Livsmedelsverkets förslag endast från den administrativa handläggningen vilket ger en grundavgift om 5 670 kr. Som timtaxa föreslår verket 1 890 kr.

I enlighet med artikel 6 i förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien framgår att livsmedelsföretagare ska underrätta Livsmedelsverket om betydande ändringar i sin verksamhet. Sedan tidigare har Livsmedelsverket dock valt att begränsa avgiftsuttaget avseende dessa ändringar till när de inte kan anses innefattas i det befintliga godkännandet, dvs. väsentliga förändringar. Livsmedelsverket ska under året se över processen för godkännande. Detta innebär att formuleringen om väsentliga förändringar som krav för avgiftsuttag kan komma att ses över. För tillfället anser dock verket att det är bättre att formuleringen får kvarstå och att avgift fortsatt tas ut. Livsmedelsverket föreslår att det tas ut en avgift utifrån faktisk nedlagd tid. Timtaxan följer det som gäller för godkännandet av respektive anläggning.

Debiteringen bör för samtliga godkännandavgifter, på samma sätt som för övriga avgifter, avrundas till närmaste halvtimme. Avrundningen sker vid tidpunkten för fakturering. Livsmedelsverket bedömer även att det är lämpligt med löpande fakturering och inte endast en slutfakturering.

9.4. Alternativa lösningar

Livsmedelsverket har för godkännande- och registreringsavgifterna övervägt att dels ha en ren timdebitering av avgifterna, dels införa en modell med fast avgift beroende på storlek och typ av anläggning. Det första alternativet med en ren timdebitering har valts bort eftersom det inte ger incitamentet för företaget att vara så klara som möjligt inför att ansökan om godkännande görs. Med en grundavgift som är tydlig ökar förutsägbarheten för vad en väl förberedd ansökan kommer att kosta.

En modell med fast avgift, liknande den som gäller för slakterier och vilthanteringsanläggningar idag, är framförallt tydlig gentemot företagen. Det är dock svårt att fastställa en nivå på avgiften som skulle kunna omfatta alla anläggningar. Livsmedelsverket har gjort bedömningen att det i sådant fall skulle krävas olika typer av fasta avgifter för exempelvis slakterier, slakterier med integrerade verksamhet och övriga anläggningar med en eller flera verksamhetstyper. En sådan modell skulle bli svåröverblickbar och minska förutsägbarheten kring avgifterna. Modellen skulle inte heller täcka in de fall där kostnaderna för prövningen blir högre t.ex. på grund av att många platsbesök på anläggningen krävs innan det slutliga godkännande.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

9.5. Stöd för godkännande av slakterier och vilthanteringsanläggningar med liten produktion

I dag utgår stöd för godkännandavgiften för slakterier och vilthanteringsanläggningar med en slaktvolym upp till 1 000 ton med motsvarande hela avgiften. Livsmedelsverket föreslår dock att gränsen för stöd ska flyttas till 5 000 ton eftersom stöd för liten produktion numera utgår upp till denna nivå.

Livsmedelsverket föreslår även att anläggningar bör betala en del av den egna godkännandavgiften. Det innebär således att det inte längre kommer att vara möjligt att erhålla stöd för hela beloppet. Sedan 2020 utgår stödet enligt Livsmedelsverkets regleringsbrev enligt regleringen i förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (*de minimis*-förordningen). Detta innebär att stödbeloppet kan behöva begränsas utifrån hur stort annat stöd enligt förordningen som företaget erhållit. Enligt regleringsbrevet får i dagsläget anslaget användas för att täcka kostnader för godkännande av mindre anläggningar. Under förutsättning att nedsättningsanslaget kvarstår i denna del utgår Livsmedelsverket från att stödet även i fortsättningen kommer att ges med stöd i *de minimis*-förordningen samt att skrivningen om att täcka kostnader kommer att kvarstå. Verket tolkar denna skrivning som att det är möjligt att begränsa stödet till en viss nivå, även oaktat *de minimis*-förordningen.

Eftersom det direkt vid en ansökan inte kan bedömas vilken stödnivå anläggningen kommer att få avseende liten produktion bedömer Livsmedelsverket att en separat stödnivå krävs. Verket föreslår att stödet ska begränsas till högst sjuttio procent av avgiften.

10. Övergångsbestämmelser

Bestämmelserna om godkännandavgift i 2 kap. 1 § i Livsmedelsverkets föreskrifter (2006:21) om avgifter för offentlig kontroll, prövning och registrering ska fortsätta gälla för en ansökan om godkännande som inkommit till Livsmedelsverket innan den 31 december 2021. Detta innebär att avgiften för en sådan ansökan om godkännande för ett slakteri eller en vilthanteringsanläggning i dessa fall kommer att utgå med 36 000 kr. För övriga livsmedelsanläggningar kommer avgiften för ansökan att beräknas utifrån den årliga avgift som skulle ha gällt om ansökan hade godkänts under 2021.

11. Budgetunderlag för 2022-2024

För information kan nämnas att Livsmedelsverket den 24 februari 2021 skickade in budgetunderlaget för 2022-2024 till regeringen i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.⁵ I budgetunderlaget föreslår Livsmedelsverket att 37 miljoner kronor av nedsättningsanslaget avseende kostnader som uppstår i anslutning till

⁵ Livsmedelsverkets dnr 2020/04144.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

offentlig kontroll flyttas från nedsättningsanslaget till verkets förvaltningsanslag. Detta är på grund av att det utgör medel som ska användas för att täcka kostnader som uppstår i anslutning till offentlig kontroll. Livsmedelsverket föreslår vidare att nedsättningsanslaget justeras till 70 miljoner kronor och får användas för nedsättning av avgifter för den offentliga kontroll som utförs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar i enlighet med förordning (EU) 2017/625.

Det går inte att i dagsläget säga något närmre om hur villkoren för stödet kommer att se ut för 2022 och framöver. Livsmedelsverket har därför såsom nämnts ovan, i avvaktan på regeringens beslut, valt att i detta arbete med nytt avgiftssystem utgå ifrån att villkoren för nedsättningsanslaget även i framtiden utformas på samma vis som för 2021.

Livsmedelsverket har med anledning av det inskickade budgetunderlaget även fått en begäran från regeringen om att komplettera detta underlag. Kompletteringen ska avse bl.a. en analys rörande möjligheten att kombinera fasta avgifter för köttkontrollen, dvs slakterier och vilthanteringsanläggningar, med ekonomiska incitament som kan bidra till förutsättningar för effektivisering av köttkontrollen hos alla företag. Slutredovisning av denna komplettering av budgetunderlaget ska ske senast den 16 april 2021.

12. Beslut om avgifter och debitering

Livsmedelsverket har för avsikt att ta fram nya beslutsmallar för avgiftsbesluten. Utformningen av besluten kommer att tydligt klargöra vad avgifterna innefattar och med vilket stöd avgifterna tas ut. Verket hoppas att sådana tydligare beslut kommer att kunna bidra till minskade diskussioner och missförstånd mellan företag och myndighet om storleken på avgifterna.

Livsmedelsverket överväger att besluta om avgifter för kontrollen månadsvis för de slakterier som har en slaktvolym överstigande 1 000 ton och ständig närvaro av Livsmedelsverket. För övriga anläggningar kommer beslut om avgift att fattas kvartalsvis. I förarbetena till lagstiftningen anges följande i denna del (prop. 2020/21:43 s. 218).

För anläggningar där kontroller sker flera gånger per år kan kontrollmyndigheten dock, i stället för att fakturera näringsidkaren efter varje kontrollbesök, välja att debitera periodvis. Vidare kommer kontrollmyndigheten inte längre fakturera de aktörer som inte ska kontrolleras under året och faktureringen kommer att bli mer utspridd över året. Under förutsättning att de gemensamma kostnaderna för administration, såsom registerhållning, är inbakade i timtaxan bör det totala antalet fakturor per år snarare minska eller åtminstone ligga på ungefär samma nivå som med nuvarande system. Vidare är behovet av en väl fungerande plan för kontrollverksamheten, för att bl.a. kunna säkerställa tillräckliga personella resurser, lika nödvändig oavsett när myndigheten debiterar kontrollavgiften.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Det är i dagsläget en målsättning för Livsmedelsverket att besluten om avgift för slakterier och vilthanteringsanläggningar även ska innehålla avgifterna för den provtagning som sker inom ramen för provtagningsprogrammen. Det pågår som nämns ovan en översyn av dessa avgifter och beslutsfrågan kommer därför att hanteras inom ramen för denna översyn.

13. Effekterna om någon reglering inte kommer till stånd

Livsmedelsverket har fått ett regeringsuppdrag att ta fram ett nytt, långsiktigt avgiftssystem för slakterier och vilthanteringsanläggningar. Ett uteblivet nytt system skulle inte utnyttja de möjligheter som finns i lagstiftningen till att effektivisera och likrikta kontrollen.

Om inte möjligheten att ge stöd till slakteri- och vilthanteringsanläggningar utnyttjas skulle företag kunna få svårt att ekonomiskt kunna fortsätta driva verksamheten.

14. Vilka bemyndiganden som Livsmedelsverkets beslutanderätt grundar sig på

Livsmedelsverket har ett flertal bemyndiganden för att ta ut avgifter för sin verksamhet. Här följer en redogörelse över med stöd av vilket bemyndigande som respektive kapitel/paragraf i föreskrifterna tagits fram.

Bestämmelse	Bemyndigande
1 kap. 2 och 3 §§	17 § förordningen (2006:815) om provtagning av djur, m.m. 9 § förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter 5 § förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel 8 kap. 20 § djurskyddsförordningen (2019:66) 19 § förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
2 kap. 1 och 2 §§	7, 16 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
2 kap. 3 §	7, 13 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
2 kap. 4 §	7, 15 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
3 kap.	11 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
4 kap. 1–10 §§	17 § förordningen (2006:815) om provtagning av djur, m.m. 9 § förordningen (2006:1165) om avgifter för offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter 8 kap. 20 § djurskyddsförordningen (2019:66) 6, 8, 9, 16 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
4 kap. 11–12 §§	5 § förordningen (2011:1060) om kontroll vid export av livsmedel
5 kap.	11 och 12 §§ förordningen (2006:812) om offentlig kontroll av livsmedel som importeras från ett tredje land

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

	12 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter
6 kap.	17 § förordningen (2006:815) om provtagning av djur, m.m. 12 och 19 §§ förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter

15. Kostnadmässiga konsekvenser av regleringen

Livsmedelsverket har tagit fram exempel på de nya avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som föreslås. Dessa finns bifogade i bilaga till denna konsekvensutredning.

16. Överensstämmelse med skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Förslaget är inte anmälningspliktigt.

17. Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Regeringen har i sitt uppdrag till Livsmedelsverket att ta fram ett nytt avgiftssystem för slakterier- och vilthanteringsanläggningar fastslagit att det nya systemet ska gälla från den 1 januari 2022 och att beslut om systemet ska fattas senast 1 juli 2021. Livsmedelsverket har därför för avsikt fatta beslut om föreskrifterna senast 1 juli. På detta sätt får de företag som berörs av avgifterna tillräckligt med tid för att göra eventuella anpassningar av sin verksamhet.

Under perioden mellan det att de nya föreskrifterna beslutas och publiceras till att de ska tillämpas den 1 januari 2022 kommer Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2006:21) om avgifter för offentlig kontroll, prövning och registrering fortsatt att tillämpas.

Livsmedelsverket kommer att informera om de nya föreskrifterna och de nya avgifterna. Alla företag som har anläggningar som står under Livsmedelsverket kontroll kommer att få brev dels om att remissen är utskickad, dels i samband med att föreskrifterna beslutas i sommar. Motsvarande information kommer även att skickas ut om de ändringar i föreskrifterna som nämns ovan i kapitel 3 och som remitteras senare i år. Även inför att samtliga ändringar träder i kraft den 1 januari 2022 avser Livsmedelsverket att påminna om detta särskilt.

Information kommer även att ges via Livsmedelsverkets webbplats. De avgiftssidor som nu finns kommer att ses över och uppdateras. Under en övergångsperiod kommer både de befintliga reglerna för 2021 och de kommande reglerna att presenteras. Det kommer bl.a. att finnas möjlighet för slakterier och vilthanteringsanläggningar att preliminärt beräkna sina avgifter. Som nämns ovan i kapitel 4.2.4 ska Livsmedelsverket enligt artikel 85 i kontrollförordningen säkerställa stor öppenhet kring bl.a. avgifternas storlek och hur de beräknats. Denna information kommer att ges via verkets webbplats.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

I den mån så krävs kommer Livsmedelsverket att arrangera branschmöten för att kunna informera och förklara för att så många som möjligt ska få kännedom om hur de nya avgiftssystemen kommer att fungera.

18. Vilka berörs av regleringen?

Alla livsmedelsföretagare som står under kontroll av Livsmedelsverket är berörda av regleringen. Likaså berörs de företag som har för avsikt att starta en ny livsmedelsanläggning.

Under 2020 uppgick antalet aktiva slakterier och vilthanteringsanläggningar i Sverige till 126 respektive 73 stycken. Av slakterierna var 57 stycken även godkända för vilthantering. Storleksmässigt kan slakterierna delas upp enligt följande.

Djurslag	Slaktvolym	Antal anläggningar
Tamboskap	< 1 000 ton	93
	1 000 – 5 000 ton	14
	5 000 – 10 000 ton	1
	> 10 000 ton	9
Ren		9
Fjäderfä	< 2 000 ton	8
	2 000 – 5 000 ton	3
	5 000 – 10 000 ton	-
	>10 000 ton	4

Antalet djuruppfödare i Sverige som i slutändan berörs av förslaget om nya avgifter för slakterierna kan endast uppskattas. Enligt statistik från Jordbruksverket finns det cirka 30 000 företag med uppfödning av nötkreatur, får, getter, gris och höns.

Vidare finns det cirka 4 600 renägare (som äger minst en ren) och drygt 1 000 renskötsel företag i Sverige.

Antalet övriga anläggningar som står under Livsmedelsverkets kontroll var för 2020 ca 1 200 stycken. Av dessa var 165 mjölkproduktanläggningar, 56 styckningsanläggningar och 270 fiskanläggningar.

Under 2020 fanns i Sverige totalt 89 790 livsmedelsanläggningar, varav 88 353 stod under kommunal kontroll. Därutöver fanns enligt uppgifter för 2019 totalt 35 800 anläggningar i primärproduktionen som stod under kontroll av länsstyrelserna.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

19. Tidsåtgång, administrativa kostnader och annan påverkan för företagen

Utöver vad som angetts i ovanstående kapitel vill Livsmedelsverket särskilt nämna följande avseende tidsåtgång, administrativa kostnader, påverkan och krav på förändringar i verksamheten för företagen.

Livsmedelsverket bedömer, delvis med stöd av vad som framkommit i diskussionerna med den externa referensgruppen, att den föreslagna regleringen avseende samtliga avgifter inte kommer att påverka företagens tidsåtgång för hanteringen mer än marginellt. Även om det sker en övergång från årlig avgift till efterhandsdebitering får företagen redan idag beslut och fakturor månadsvis för den kontroll som inte var planerad i förväg. Tvärtom blir det för företag med omfattande månadsfakturerings ett motsvarande antal eller ett mindre antal beslut att hantera. Bokföringen för de stora anläggningarna kommer att underlättas av månadsfaktureringen.

En skillnad med efterhandsdebiteringen är dock att företagen inte i förväg kommer att kunna överblicka vad kontrollen kommer att kosta dem under året. Men skillnaden blir inte alltför stor eftersom Livsmedelsverket sällan fattar beslut om årlig avgift tidigt på året. Livsmedelsverket har för avsikt att i så stor utsträckning som möjligt försöka underlätta för företagen genom information på verkets webbplats och en s. k. räknesnurra. Tanken med den s. k. räknesnurran är att företagen utifrån egen kunskap om sin verksamhet ska kunna räkna fram en ungefärlig kostnad. En stor fördel med efterhandsdebiteringen är att företagen endast betalar för kontroll som genomförs.

Följsamhetskriterierna för nedsättning av avgifter för slakterier och vilthanteringsanläggningar kan innebära att företagen behöver lägga ett ännu större fokus på att planera sin verksamhet och sen följa den i slaktschemana lagda planeringen. Vill företagen göra tillfälliga ändringar eller avbokningar måste detta ske med god framförhållning så att inte stödet för följsamhet går förlorat. Anläggningarna kan komma att tjäna på att om möjligt maximera antalet djur som slaktas per dag för att på så sätt minska antalet slaktdagar.

Den externa referensgruppen har framfört att de förändringar som det nya avgiftssystemet i sig medför inte är så omfattande. Däremot finns enligt den externa referensgruppen en risk att samhällets sammanlagda krav på administration till slut blir så omfattande att företag väljer att lägga ned.

20. Särskild hänsyn till små företag och påverkan på konkurrensförhållandena

Livsmedelsverket har i utformningen av samtliga avgifter beaktat de särskilda hänsyn som behöver tas till små företag. Även avseende möjligheterna att minska avgifterna för företagen enligt Livsmedelsverkets regleringsbrev och kontrollförordningen har verket tagit särskild hänsyn till små slakterier och vilthanteringsanläggningar som kommer att erhålla ett särskilt stöd baserat på att de har en liten produktion.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

Livsmedelsverket föreslår att alla slakterier och vilthanteringsanläggningar kommer att få timtaxa som grund. I de enskilda fallen kan dock företagen uppleva detta både som en förbättring och en försämring.

Förhållandet att statsstöd fortsatt utgår till endast slakterier och vilthanteringsanläggningar gör att det kan upplevas som orättvist för andra livsmedelsföretag, och särskilt för de övriga anläggningar som också omfattas av artikel 79 i förordning (EU) 2017/625, som teoretiskt skulle kunna få sina avgifter minskade på samma grunder. Livsmedelsverket kan dock inte påverka förslagen i den delen utan är bundna av skrivningarna i regleringsbrevet.

21. Effekter för kommuner eller regioner

Livsmedelsverket får endast föreskriva om hur avgifter ska beräknas för statliga myndigheter. Kommunerna ska självständigt besluta om den taxa eller de taxor som gäller för den kontroll som kommunen utför. Det är dock möjligt att kommunerna kommer att vilja söka ledning i vilka val Livsmedelsverket gjort kring vad som får ingå i kostnadsmassan och den tolkning som gjorts angående vad som avses med offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet. Detta gäller särskilt för de kommuner som är kontrollmyndighet för anläggningar som omfattas av artikel 79 i förordning (EU) 2017/625.

22. Miljö och jämställdhet

Startavgifter för mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar föreslås för att effektivisera slakten och om möjligt minska antalet besök på anläggningarna. Ett minskat antal besök kommer att ha en direkt påverkan på det antal resor som verkets personal gör med bil, vilket i sin tur minskar utsläppen av fossila bränslen.

Även avseende godkännandavgifterna föreslås en grundavgift inkluderande ett platsbesök för godkännande varför extra kostnader för fler platsbesök bör kunna medverka till att färre platsbesök behöver göras även avseende godkännandeprovningar. Detta är också positivt för miljön då transporterna därmed kan komma att minska.

23. Uppföljning och utvärdering av föreskrifterna

23.1. Annan offentlig verksamhet som inte är kopplad till kontrollen

Livsmedelsverket har för avsikt att i framtiden regelbundet stämma av om avgifterna om annan offentlig verksamhet ligger på rätt nivå. När en avgift sätts ska det dock vara möjligt att ha avgiften i flera år utan behov av någon årlig översyn.

Område Strategisk utveckling och stöd
Juridiska avdelningen
Linda Welzien

2021-03-11

Dnr 2021/01193

23.2. Slakterier och vilthanteringsanläggningar

Livsmedelsverket kommer att följa upp föreskrifterna avseende slakterier och vilthanteringsanläggningar löpande. Det kommer att kunna ske en mindre utvärdering efter ett år då Livsmedelsverket dels kan göra en mindre utvärdering gentemot branschen om vad som fungerat bra eller dåligt, dels ser över statistikutfall avseende exempelvis följsamhet. På längre sikt kommer det att finnas skäl att se över hur avgiftssystemet påverkat branschen i stort. En fråga att titta vidare på då kan vara om det exempelvis tillkommit företag eller om företag valt att avveckla sin verksamhet och om avgiftssystemet i sådant fall påverkat detta.

Som ovan nämns planerar Livsmedelsverket att justera avgifterna utifrån ett treårigt intervall. Vid behov kommer dock taxorna att justeras tidigare om något särskilt inträffar.

23.3. Övriga anläggningar

Livsmedelsverket planerar även för övriga livsmedelsanläggningar än slakterier och vilthanteringsanläggningar, att justera taxorna utifrån ett treårigt intervall. Självklart kommer dock också dessa avgifter att vid behov justeras tidigare om något särskilt inträffar.

Talesperson vid Livsmedelsverket

Eiríkur Einarsson, områdeschef område Kontroll, 018-17 55 22

Bilagor:

1. Exempel
2. Författningskommentar